

**Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim:
Bölgesel Kalkınma Ajansları**

**T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
Tarım İl Müdürlüğü**

**BÖLGESEL GELİŞME
POLİTİKALARINDA
YAŞANAN DEĞİŞİM:
BÖLGESEL KALKINMA
AJANSLARI**

**Burhan HEKİMOĞLU
Ziraat Mühendisi**

**Mustafa ALTINDEĞER
Ziraat Mühendisi**

Samsun / 2006

**Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim:
Bölgesel Kalkınma Ajansları**

Kapak Tasarım

Dr. Ali KORKMAZ

Baskı

Yaşar BUDAK/Recep YAPINCAK
Şerife GÜL GÖZÜGÜL
Çiftçi Eğitimi ve Yayım Şube Müdürlüğü

Harmanlama

ÇEY Şubesi Personeli

**Samsun Tarım İl Müdürlüğü Yayınıdır
Strateji Geliştirme Birimi**

**Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim:
Bölgesel Kalkınma Ajansları**

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Önsöz	
Giriş	
Kalkınma Ajanslarının Kuruluş Süreci	
A- Avrupa Birliği'ne (AB) Uyumun bir Parçası Olarak Kalkınma Ajansları	
B- Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Görevleri ve Yasal Statüleri	
C- Kalkınma Ajansları Kanunu	
Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Ajansı Deneyimleri ... GAP –Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezleri (GİDEM)	
Ege Bölgesi Kalkınma Ajansı	
Mersin Kalkınma Ajansı	
Doğu Anadolu Projesi Ekonomik Kalkınma Ajansı Önerisi	
SABEK A.Ş: Samsun Bölgesel Ekonomik Kalkınma Anonim Şirketi	
BKA'ların Stratejik Politika Uygulama Alanları	
BKA'ların Faaliyetleri	
BKA'ların Başarısını Etkileyen Faktörler	
BKA ile Avrupa Birliği İlişkiler	
5449 sayılı BKA Kanunundan Beklentiler ve Endişeler	
Sonuç	
Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun	
Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulmasına Dair Karar	
Kalkınma Ajanslarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	
AB Destekli Bölgesel Kalkınma Programlarının Uygulanması ve İzlenmesi Genelgesi	
Kaynaklar	

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Önsöz

Son yıllarda dünyadaki küreselleşme ve yerelleşme dinamiklerinin etkisiyle, ekonomik, toplumsal ve siyasal yapılanmalar büyük bir değişim içine girmiş, değişimin kurumsal ve pratik nedenlerini açıklamaya yönelik olarak bazı kavramlar ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla, bu değişimler öncelikle ekonomide ve devamında da ekonomi, siyaset, yönetim ve kültür dünyasında yoğun olarak yaşanmış ve bu değişim bölgesel politikalara olan yaklaşımları önemli ölçüde etkilemiştir.

Türkiye 1999 yılında Helsinki Zirvesi sonunda, Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak açıklanınca, Avrupa Komisyonu'nun hazırladığı 'Katılım Ortaklığı Belgesi' doğrultusunda "bölgesel kalkınma ajansları" Türkiye'nin gündemine resmî kanallarla girmiştir. Ardından Türkiye'nin AB müktesebatının benimsenmesine ilişkin bir 'Ulusal Program' hazırlanması Eylül 2002 tarihinde "Bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve AB Bölgesel İstatistik Sistemi'ne uygun karşılaştırılabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke çapında istatistiki bölge birimleri sınıflandırmasının tanımlanmasına ilişkin karar" yürürlüğe konulmuştur. Türkiye'de kurulacak olan **Kalkınma Ajansları, kalkınma planlarının uygulayıcısı değil, DPT'nin son kararı vereceği bölgesel kalkınma programlarına bilgi sağlayacak, doğru yatırım alanlarını belirleyecek, uygulanmalarını izleyecek olan ve aksayan yönlerini merkeze bildirmekle görevli, "aracı" niteliğinde birer kuruluş** olacaklardır.

Bilindiği üzere Türkiye, uzun yıllardır gündeminde olmasına rağmen, bölgeler arasında dengeli bir kalkınma politikası uygulayamamanın güçlüğüne göç, yoksulluk, işsizlik gibi problemlerle ağır bir şekilde ödemiştir. Bu sorunların önemli bir kısmı halen varlığını sürdürmektedir. **Türkiye'nin ciddi bir bölgesel kalkınma ve buna bağlı olarak da sektörel yapılanma stratejisine ve politikasına ihtiyacı vardır.** Bu bağlamda Bölgesel Kalkınma Ajansları Türkiye'nin bölgesel gelişmesine yönelik stratejilerde pozitif yönde önemli rol alacağı kanaatindeyiz. Hazırlanan bu kitabın ilgili tüm kesimlere faydalı olmasını diliyorum.

Sadullah KİRENCİ
İl Müdürü

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Giriş

Türkiye, planlı dönemle birlikte uygulamaya başladığı bölgesel gelişme ve bölgeler arasındaki dengesizlikleri giderici yöndeki politikalarını günümüzde yeniden gözden geçirme zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Bu zorunluluğun esas nedeni Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde bölgesel gelişme politikalarının entegre edilmesidir. Türkiye, yaklaşık 40 yıldır uygulamakta olduğu bölgesel gelişme model, politika ve araçlarını bir yana bırakarak yeniden bir yapılanma içine girmiştir. Bu yeni yapının ana kütlesini Bölgesel Kalkınma Ajansları (bundan sonra BKA) olarak adlandırılan birimler oluşturmaktadır. Türkiye, BKA ile ciddi anlamda ilk kez aday üyeliğinin tescil edildiği 1999 Helsinki Zirvesi sonunda tanışmıştır. AB Komisyonu'nun hazırlamış olduğu Katılım Ortaklığı Belgesi'nde orta vadede yapılması gereken düzenlemeler arasında yer alan BKA'ları oluşturmak amacıyla yasal düzenlemeler süreci başlatılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle Topluluk kurallarına uygun olarak kısa vadede istatistiksel bölge olarak bilinen AB (NUTS) sistemi 22 Eylül 2002 tarih ve 4720 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilmiştir. Daha sonra da 2003 yılı Katılım Ortaklığı Belgesinde, katılım öncesi mali yardım programından yararlanabilmek için BKA'ların kurulması öngörülmüştür. Son yıllarda dünyadaki küreselleşme ve yerelleşme dinamiklerinin etkisiyle, ekonomik, toplumsal ve siyasal yapılanmalar büyük bir değişim içine girmiş, değişimin kurumsal ve pratik nedenlerini açıklamaya yönelik olarak bazı kavramlar ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla, bu değişimler öncelikle ekonomide ve devamında da siyaset, yönetim ve kültür dünyasında yoğun olarak yaşanmış ve bu değişim bölgesel politikalara olan yaklaşımları önemli ölçüde etkilemiştir.

Bu çalışma Bölgesel Kalkınma Ajansları konusunda tartışanlar arasında bir tarafı desteklemek veya taraf oluşturmak için yapılmış değildir. Burada amacımız Bölgesel

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kalkınma Ajanslarının ne olduğu ilgili kesimlerce daha iyi anlaşılması, lehte ve aleyhte olan durumlarımızın bilinmesi, küreselleşen dünyada özellikle tarım konusunda etkin bir aktör olabilmek için yapılabileceklerle az da olsa bir katkı sağlamak amacını taşımaktadır.

Küreselleşme bağlamında değişen yerel üretim sistemleri ve politikalar bölgelerin, ekonominin ve ekonomik kalkınmanın odak noktası haline gelmesi yaklaşımlarına hız kazandırmıştır. İktisadi faaliyetlerin sosyal yapılarla iç içeliğini belirleyen yaklaşımlar, bölgesel ölçeklerde yer alan etkileşimlerin oluşturduğu esnek ekonomilerin küresel pazarlarda rekabet edebilmekteki yaşamsal önemini vurgular. Ekonomik kalkınma kapsamında hızlı değişmeler yaşanan günümüzde bölgelerin ekonomik ve politik bağlamda yeniden önem kazandığı bir gerçektir. **Bu sürecin arkasında ekonomik küreselleşme, üretim sistemlerindeki değişmeler gibi ekonomik faktörlerin yanında ulus devletin değişen rolü gibi politik faktörler de etkindir.** 1980’li yılların sonlarına doğru geleneksel tavandan tabana politikaların yerini **tabandan tavana gerçekleştirilen bir politika almış ve bölgesel kalkınma politikaları** önem kazanmıştır. Bölgesel kalkınma politikalarının bu derece önem kazanması bu politikaların düzenli ve planlanmış bir şekilde sürdürülebilirliğine katkıda bulunacak ve o bölgeyi iyi bildiği için bölge ihracatına olumlu etkileri olabilecek yerel kurumların yani bölgesel kalkınma ajanslarının önemini artırmıştır. AB tarafından da desteklenen bu tür kurumlar aday ülke konumundaki Türkiye açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Türkiye 1999 yılında Helsinki Zirvesi sonunda, Avrupa Birliği’ne aday ülke olarak açıklanınca, Avrupa Komisyonu’nun hazırladığı ‘Katılım Ortaklığı Belgesi’ doğrultusunda “bölgesel kalkınma ajansları” Türkiye’nin gündemine resmî kanallarla girmiştir. Ardından Türkiye’nin AB müktesebatının

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

benimsenmesine ilişkin bir ‘Ulusal Program’ hazırlanması Eylül 2002 tarihinde “Bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve AB Bölgesel İstatistik Sistemi’ne uygun karşılaştırılabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke çapında istatistiki bölge birimleri sınıflandırmasının tanımlanmasına ilişkin karar” yürürlüğe konulmuştur.

Bölgesel kalkınma fikrine yönelik çabalar ve projeler, Türkiye’de de yeni değildir. Bölgesel kalkınma ile ilgili ilk proje 1958’de Köyceğiz’de, daha çok mekânsal organizasyonlara yönelik olmuştur. Doğu Marmara, Zonguldak, Keban, Antalya bölgesi projeleri 1960’lı yıllarda hayata geçirilmiş, 1980’li yıllarda Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP), Doğu Karadeniz Bölgesi Gelişme Projesi (DOKAP) gibi bir dizi proje uygulamaya konmuştur. Ancak bu projelerin neticeleri pek parlak olmamış, olumlu sonuçlar ortaya çıkmamıştır. Daha da önemlisi birçok ülkede bölgesel kalkınma olumlu sonuçlar verirken, Türkiye’de projeler hep tartışılmış ve başarısız olmuştur.

Kalkınma ajanslarının en büyük özelliği kamu ile özel sektör arasında köprü görevi görecektir. Projenin belirlenmesi aşamasından başlayarak devreye girecek olan kalkınma ajansları, **projeyi yürüten kamu kuruluşunun yerine geçmeyecek ama projenin ilerleyişi ve tıkandığı noktaların nasıl aşılacağı gibi birçok konuda görevler üstlenecektir.** Ajanslar yerli ve yabancı yatırımcılara öncülük yapacak, yol gösterecek, yatırım yapmakla ilgili müracaatları toplayacak, onların işlerini takip edecektir.

Bu tip ajansların geçmişi Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ve ABD’ye dayanıyor. Başta İngiltere’de olmak üzere farklı yapı ve statülerde kurulmuş olan ajanslar, 1950’li yıllardan beri hizmet veriyor. Ajanslar, 1980 ve 90’lı yıllarda ise daha da yaygın hale geldi ve **Avrupa’daki sayısı 200’ü aştı.** Bunların büyük bir kısmının özellikle Brüksel gibi önemli dış merkezlerde

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

temsilcilikleri de bulunuyor. Dünyadaki uygulamalara bakıldığında; ajanslar şirketlerin kuruluş, kayıt ve ruhsatlarının alınmasından fizibilite raporu hazırlanmasına, insan kaynaklarının temin edilmesine kadar birçok hizmet veriyor. Örneğin İrlanda'da gerektiği zaman parasal yardımda da bulunuluyor. Çin'de ucuz kredi imkanlarının yanı sıra yatırımcıların karlarının tekrar bir başka yatırıma dönüşmesi için yeni teşvik veriliyor. Çek Cumhuriyeti'nde ise yatırım çekebilmek için hükümet adına pazarlık bile yapılabiliyor.

1990'lı yıllarda bölgesel kalkınma Türkiye'de entelektüel bir tartışmaya dönüşmüştür. Bu çerçevede **İzmir Ticaret Odası ve Mersin Ticaret ve Sanayi Odası, bölgesel kalkınma ajanslarının önemine işaret ederek** odaların imkanları çerçevesinde iki oluşuma gitmişlerdir. Kalkınma ajansları ile ilgili en ısrarlı ve ciddi açılım ise Mersin Ticaret ve Sanayi Odası'ndan gelmiştir.

Türkiye ekonomisi; yıllarca süren yüksek kamu açıkları, yüksek faiz ve enflasyon oranları ile birlikte süregelen siyasi ve ekonomik istikrarsızlık, etkin olmayan kamu yönetimi ve kayıt-dışı ekonominin büyüklüğü nedenleriyle, potansiyelinin gerisinde bir performans göstermiştir.

Türkiye'de bu temel sorunları düzeltmek ve Türk ekonomisini **istikrarlı, sürdürülebilir büyüme** sürecine taşıyabilmek amacıyla gerekli olan yapısal reformlar, **2000 yılından beri sürdürülmektedir**. Sağlanan **siyasi istikrar, uluslararası kuruluşlarla yürütülen programlar ve Avrupa Birliği (AB) süreci; piyasa kurallarına dayalı, rekabet gücü yüksek sürdürülebilir bir büyüme ortamının** oluşturulmasını sağlayacak yapısal reformların kararlı bir şekilde hayata geçirilmesinde ve ivme kazanmasında önemli bir etken olmuştur.

Yapısal reformlar ile temel hatlarıyla, kamu yönetimi ve kamu maliyesinde etkinliğin sağlanması, mali sektörün güçlendirilmesi ve özel sektörün ekonomideki rolünün artırılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede; kamu yönetimi, kamu maliyesi, özelleştirme ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, sosyal güvenlik,

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

mali piyasalar, kamu yatırımlarının planlanması ve uygulanmasında etkinliğin sağlanması konularında başlayan bir dizi reform niteliğindeki düzenlemelere 2006 yılı ve sonrasında da devam edilecektir.

Aslında bir süreç olan yapısal reformların başarısı için yapılan yasal düzenlemelerin, reformların ruhuna uygun bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Diğer bir deyişle, reformların başarılı olması için yasal düzenlemelerin yapılması yeterli olamamakta, bu yasal düzenlemelerin hiç bir ödün vermeden, kararlılıkla uygulanması ve toplumun tüm ilgili kesimlerince sahiplenilmesi gerekmektedir.

Küresel ölçekte bölgesel kalkınma dinamiklerinde yaşanan yenilikler yani reformlar kalkınma politikasının hedeflerinde, mekanizmalarında ve uygulamalarında değişimlere yol açmaktadır. Özellikle Avrupa ülkelerinde bu yeni dinamikler değişik yönetim mekanizmaları ile yönlendirilerek kalkınma hedeflerine ulaşılmaya çalışılmaktadır. Diğer yandan AB üyesi ve aday ülkelerin Birliğin bölgesel politikasına uyum tedbirleri de bölgesel kalkınmadaki yeni yönetim mekanizmalarını etkilemektedir. **Bölgesel kalkınma geçmişte olduğu gibi hükümetin müdahalesine dayalı yukarıdan aşağıya bir yaklaşım yerine bölgesel, yerel, ulusal ve hatta uluslararası aktörlerin katılımıyla gerçekleştirilecek bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Yeni yönetim mekanizmaları ve kalkınmanın yeni dinamikleri bölgesel kalkınmanın tanımını, stratejilerini, müdahale biçimlerini, aktörlerini, örgütlerini ve kurumsal yapılarını değiştirmektedir.** Bu çerçevede bölgesel ve yerel kalkınmayı gerçekleştirebilmek için bu ölçeklerde çeşitli kurumsal yapılanmalara ve örgütlenmelerin katılımına dayalı aşağıdan yukarı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmaktadır.

Batı Avrupa ülkelerinde özellikle 1950'li yılların başından beri var olan Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA) kalkınmada aracı veya katalizör bir örgütlenme olarak karşımıza çıkmaktadır. BKA'lar belli bir bölgenin aktörlerinin bölgenin kalkınması konusunda söz sahibi olmalarına imkan tanımaktadır. **Bölge için**

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

kalkınma stratejileri hazırlayarak ve uygulayarak, yerelin var olan kapasitesini ve imkanlarını harekete geçirerek, yereldeki girişimlere iş alanları konusunda çeşitli hizmetler vererek **BKA'lar bölgelerinin kalkınmasını sağlamaya çalışmaktadır.** Merkezi hükümet veya yereldeki aktörlerin girişimleri ile kurulan BKA örneklerine rastlamak mümkündür. **Fonksiyonları, kuruluşları ve yasal statüleri açısından bir ülkeden başka bir ülkeye ve hatta aynı ülke içinde bir bölgeden başka bir bölgeye farklılık gösterirler.** Kuruluşları ve sonrasında finansman kaynağı olarak AB'nin Avrupa'daki ajansları desteklediği örnekler yaygındır. Özellikle Doğu Avrupa ülkelerinde AB'ye adaylıkları ve entegrasyon sürecinde bu ajansların kurulmasının AB tarafından hem fikir hem de finansman olarak desteklendiği söylenebilir. Türkiye'de de AB bölgesel politikalarına uyum çerçevesinde **BKA'ların kurulmasını ve yönetilmesini düzenleyen 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" 25 Ocak 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

Türkiye'de yönetim açısından bir bölgesel ayırım ve yakın zamana kadar coğrafi bölgeler dışında bölgesel bir sınıflama bulunmamaktadır. **Bölgelerarası sosyo-ekonomik farklılıkların azaltılması ve kalkınmada geri kalmış bölgelerin geliştirilmesi üzerine her zaman çözümler üretilmeye çalışılmıştır.** Fakat günümüze baktığımızda bu sorunların halen devam ettiği görülmektedir. **Türkiye'de bölgesel kalkınma politikası Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından Ulusal Kalkınma Planları paralelinde yürütülmektedir.** Aslında, bölge planlama Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın kuruluş görevleri arasında da tanımlanmış fakat 1984 yılında çıkarılan bir kanun hükmünde kararname ile Bakanlığın görevleri arasından bölge planları yapmak çıkarılmıştır. Buna ek olarak sektörel bölgesel kalkınma planları özellikle Güney Doğu Anadolu ve Doğu Anadolu gibi geri kalmış bölgeler için hazırlanmış ve hazırlanmaktadır. Türkiye'de DPT dışında diğer kamu ve özel kurum ile kuruluşlar

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

ve Sivil Toplum Kuruluşları hem merkezi hem de yerel ölçeklerde bölgesel kalkınma konusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Fakat bugüne kadar Türkiye'nin bölgesel kalkınma konusunda yürüttüğü yukarıdan aşağıya olan politikasının bölgesel kalkınma problemlerinin çözümü için gerekli araçları ve mekanizmaları oluşturmakta başarılı olamadığı söylenebilir.

AB'ye olan üyelik **bölgesel kalkınma ve yönetim** konularına olan dikkati artırmıştır. **26 yeni İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması'nın (İBBS) tanımlanması ve bu bölgelerin bazılarında yerel aktörlerinde katılımıyla BKA kurma çalışmaları** Türkiye'nin AB bölgesel politikalarına uyum çabası sonucudur. Aslında **BKA'ların kuruluşuna ilişkin yeni yasa ve Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yakın zamanda kabul edilmiş olan diğer kanunlar AB'ye uyum çalışmalarını en açık şekilde ortaya koymaktadır.** Bu kurumsal ve yasal değişimler aynı zamanda yerelleşme sürecinin ve büyük-ölçekteki kamu reformunun önemli birer parçasını oluşturmaktadır. Şu an yaşanan gelişmeler AB politikalarına uyum için etkili olacağı beklenebilir. Fakat bölgesel kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi için Türkiye'de kurumsal ve örgütsel değişikliklerle birlikte gerekli yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Bölgesel/yerel kalkınmayı sağlamak ve yönetmek günümüzde ne tek bir merkezi örgütün ne de tek bir BKA'nın başarabileceği bir durum değildir. Bundan dolayı bölgesel kalkınma tanımlanırken **yönetim konuları ve yereldeki aktörlerin katılımı çok önemli** gözükmektedir.

Kalkınma Ajanslarının Kuruluş Süreci

A- Avrupa Birliği'ne (AB) Uyumun bir Parçası Olarak Kalkınma Ajansları

2001 ve 2003 Yılı Katılım Ortaklığı Belgeleri

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Avrupa Birliği'ne (AB) katılım sürecinde uyumun gerçekleştirilmesi gereken alanlardan biri de bölgesel politika ve yapısal araçların koordinasyonu faslıdır. Bu bağlamda, **2001 yılı Katılım Ortaklığı Belgesinde, Türkiye'den topluluk kurallarına uygun bir İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) hazırlanması** istenmiştir. Bunun üzerine **Türkiye tarafından hazırlanan İBBS, AB yetkilileri tarafından onaylandıktan sonra, 28 Ağustos 2002 tarih ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuş ve bu karar kapsamında bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesinde esas alınması kararlaştırılmıştır.** Bu kararla, Düzey 1 olarak 12, Düzey 2 olarak 26 ve Düzey 3 olarak da 81 (il) İstatistiki Bölge Birimi tanımlanmıştır. 2003 Yılı Katılım Ortaklığı Belgesi'nde ise, bölgesel kalkınmayı yürütecek idari yapıların güçlendirilmesi, bölgesel kalkınma planlarını uygulamak üzere İBBS Düzey 2'lerde bölge birimlerinin oluşturulması istenmiştir.

Ulusal Program, Ön Ulusal Kalkınma Planı (ÖUKP) ve 2004 İlerleme Raporu

2003 Türkiye Ulusal Programı'nda, Katılım Ortaklığı Belgesi temelinde AB'ye ekonomik ve sosyal uyum sürecinin çerçevesini oluşturan ve 2004–2006 dönemini içeren ÖUKP'nin hazırlanmasının tamamlanacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Kalkınma Planı ve Yıllık Programlarda öngörülen **ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, kaynakların yerinden ve etkin kullanımını sağlamak, AB programlarını uygulamak için; özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile kamu kesimi arasında işbirliğini geliştirmek ve bu çerçevede iller arası koordinasyonu sağlamak üzere, İBBS Düzey 2'lerde Bölge Kalkınma Ajanslarının kurulmasına yönelik Kanun Tasarısı Taslağı hazırlama çalışmalarının tamamlanacağı** ifade edilmiştir.

ÖUKP'da ise **bölgesel gelişme politikalarını yerel düzeyde uygulayacak kurumsal bir mekanizmanın**

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

geliştirilmesi ve orta vadede bu alandaki program ve projelerin yönetimine ilişkin bazı görevlerin Bölgesel Kalkınma Ajanslarına devredilmesi öngörülmüştür. Yine ÖUKP’da, “hizmet birlikleri”, “kalkınma vakıfları” ve “kent konseyleri” gibi yerel örgütlenmelerin geliştirilmesi de hedeflenmiştir. Ajanslar kurulana kadar AB fonlarından desteklenen bölgesel kalkınma programlarının uygulanmasında hizmet birliklerinin rol alacağı ve bunların, illerde valilerin, il ve ilçe belediye başkanlarının, köy muhtarlarının, köye hizmet götürme birliklerinin ve Devlet Planlama Teşkilatı’nın (DPT) katılımıyla Düzey 2 bazında bir araya gelerek oluşturdukları mahalli idare örgütleri olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Mahalli İdare Birlikleri Kanunu 26 Mayıs 2005 tarihinde Meclis Genel Kurulu’na kabul edilmiş ve 11 Haziran 2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu kanunla mahalli idareler arasındaki işbirliğini arttırmak ve mahalli müşterek hizmetlerin daha etkin, verimli ve kaliteli sunumu amaçlanmıştır. Daha sonra bu kanunda, 29 Aralık 2005 tarihinde kabul edilen bir kanunla değişiklikler yapılmıştır. Ancak 2004 İlerleme Raporu’nda, bu tip hizmet birliklerinin eksik ve yetersiz oldukları, bölgesel programların uygulanmasına ilişkin görev ve sorumluluklarının açık ve net bir şekilde belirlenmediği dile getirilmiştir. Daha genel bir ifadeyle, Türkiye’nin, ilgili fasıl altındaki müktesebata uyumu sağlayacak kurumlar ve mekanizmalar ile merkezi ve bölgesel düzeyde bölgesel politikayı uygulayacak yeterli kapasite oluşturması gerektiği belirtilmiştir. Hizmet birliklerinin, yapısal araçları kullanacak olan ve bölgesel düzeyde bu hizmete tahsis edilmiş yapıların yerine geçemeyeceği uyarısında bulunulmuştur.

Kanun Hazırlıkları, 2005 Yılı İlerleme Raporu ve Katılım Ortaklığı Belgesi

Buna paralel olarak, 2004 yılı sonunda, Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Ajanslarının kurulması için kanun hazırlama çalışmaları başlamıştır. Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun başlığıyla 19 Ocak

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

2005 tarihinde Meclis Başkanlığına iletilen kanun tasarısı, 28 Ocak 2005 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu'nda incelenmeye başlamıştır. Ancak, 2005 yılı Türkiye İlerleme Raporunda, Avrupa Komisyonu, bölgesel organizasyona dair, Türkiye'de 26 İBBS Düzey 2 bölgesinin oluşturulmasından bu yana kadar geçen süre içerisinde herhangi bir gelişme kaydedilmediği ve bu bölgelerin merkezi, il ya da yerel düzeyde herhangi bir yönetsel yapıya tekabül etmediği sonucuna varmıştır. Ayrıca, Bölgesel Kalkınma Ajansları'nın kurulmasına dair ise herhangi bir yasal düzenleme kaydedilmediği belirtilmiştir. Yukarıda bahsedilen hizmet birliklerinin yönetsel kapasitesinin olmadığı uyarısı da tekrarlanmıştır. 2005 yılı Katılım Ortaklığı Belgesi'nde ise, kısa vadede AB katılım öncesi fonlarının hazmedilmesi için gerekli yasal ve yönetsel çerçevenin oluşturulması ve uzun vadede de bölgesel politikanın merkezi ve bölgesel düzeyde uygulanabilmesi için yönetsel kapasitenin güçlendirilmesine devam edilmesi istenmiştir.

Kanun Tasarısının Kabulü

Yukarıda bahsi geçen gelişmeler üzerine, kanun hazırlama çalışmaları hızlanmıştır. Sonuç olarak **Kalkınma Ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin esas ve usulleri düzenleyen kanun tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda 25 Ocak 2006 tarihinde kabul edilmiş, 8 Şubat 2006 tarihinde de Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.**

Bölgesel Kalkınma Ajansı Nedir

Kuruluş gerekçeleri ve yerine getirdiği hizmetler paralelinde BKA'larla ilgili birçok tanımlama söz konusudur. Bir yaklaşıma göre; BKA'lar merkezi hükümetten bağımsız bir idari yapıda, sınırları çizilmiş bir bölgenin sosyo-ekonomik koşullarını geliştirme amacıyla kurulmuş ajanslardır. Önemli bir bölümü Avrupa'da olmak üzere pek çok BKA mevcuttur. Farklı ülkelerde kurulmuş olan BKA'ların esas varlık nedenleri; **bölgesel stratejilerin uygulanması, yerel ve bölgesel girişimciliği**

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

destekleme, alt yapı hizmetlerinin sunulmasına yardımcı olma, özel sektörün yakın geleceği için yerel-bölgesel çözümler araştırma ve bölgesel talepleri karşılayacak yeni ürün ve hizmet üretimi için finansal garantiler ve çözümler arama şeklinde özetlenmektedir. Diğer taraftan Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği (EURADA) BKA'yı şöyle tanımlamıştır: bir BKA sektörel ve genel kalkınma problemlerini belirler, bunların çözümüne yönelik olanakları ve çözümleri saptar bu çözümleri geliştiren projeleri destekler. Ancak operasyon alanları bunlar olduğu halde, tam olarak bu tanımlara uymayan BKA'larda vardır. Buna göre BKA'ların tek ortak özelliği, bazılarının ana veya ek uğraşları yabancı yatırım çekmek olsa da, tümünün bir coğrafi alanda bulunan içsel potansiyeli geliştirmekle ilgili olmasıdır.

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Genel Özellikleri

BKA'lar birçok Avrupa ülkesinde 1950'li ve 1960'lı yıllardan bu yana bölgesel ölçekte ekonomiyi canlandırmak, örgütlemek ve geliştirmek üzere kurulmuşlardır. BKA kurma deneyimleri ülkeden ülkeye farklılıklar sergilemekte ve ayrıca da her kurum kendine özgü bir şekilde faaliyet göstermektedir. Günümüzde BKA'lar çoğunlukla **tabandan tavana doğru örgütlenme modelini** benimser. Tabandan tavana yaklaşım bir takım avantajlar getirir.

- Bölgesel politikalara tabandan tavana yaklaşımda personel firmalarla birebir ilişki içerisinde olacağı için, daha etkili ve bürokrasiden uzak ilişkiler kurulabilecektir.
- Yarı-özerk bir konum bir yandan siyasi müdahaleleri önlerken, diğer taraftan ekonomideki yapısal sorunlara uzun vadeli bir açıdan bakılmasını sağlar.
- Bölgeye siyasi desteğin dolaysız ve etkili olarak girebilmesine yol açar.

Hükümetlerin ayırım gözetmeyen yeniden dağıtım programlarının tersine, BKA'ların politikaları bölgesel hedefli olduğu için daha seçici olmak durumundadır. Bu durumda BKA politikaları gelişme sağlayıcı özelliği nedeniyle önem taşır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

BKA'ların nerede kurulabileceğine dair bir prensip olmamakla birlikte, işlevsel olabilmeleri için belli değişkenlerin varlığı gereklidir. Bu değişkenler; nüfusun yeterli olması, girişim ve girişimcilik altyapısı, işgücünün becerikli olması, bölgesel gelişme stratejileri üzerinde fikir birliği sağlanması, gelişmeye elverişli sektörlerin belli bir bölgede varlığı, rekabete dayanan bir iş çevresinin olması, devlet desteğinin sağlanması ve altyapının geliştirilmesi şeklinde sıralanabilir.

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Faaliyetleri

Avrupa da kalkınma ajansları faaliyetlerine göre BKA'lar üç ana grupta toplanmıştır:

Stratejik BKA'lar: Bu ajansların bilgi bankalarının oluşturulması, bölgenin ulusal ve uluslararası platformda desteklenmesi, KOBİ'lere destek bilgi sağlama, girişim potansiyelini ortaya çıkarma gibi hedefleri vardır.

Genel operasyonel BKA'lar: Stratejik BKA'ların işlevlerini dikkate almak suretiyle temel hedefleri, sektörler arası gelişme projelerinin oluşturulması, desteklenmesi ve yönlendirilmesidir.

Sektörel operasyonel BKA'lar: Bu ajanslar, bir bölgenin belirli bir faaliyetini veya bir yerin belirli projelerini desteklemek amacıyla kurulan ajanslar.

B- Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Görevleri ve Yasal Statüleri

Görevleri

Bu kuruluşların görev ve faaliyetleri, yetki ve sorumlulukları, diğer kuruluşlarla olan ilişkileri farklılıklar göstermektedir. **Dünyadaki kalkınma ajanslarının yürüttükleri faaliyetler genel olarak bölgesel kalkınma için stratejik planlama yapmak ve uygulamasını izlemek; girişimcilere, yatırımcılara ve KOBİ'lere danışmanlık, bilgi ve teknik destek sağlamak; finansman konusunda yatırımcılara**

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

tavsiyelerde bulunmak ve bilgi vermek; yatırımcıların bölgeye çekilmesi için bölgenin tanıtımını yapmak; yeni buluş ve teknolojileri tanıtmak; altyapı, yol ve enerji projelerini izlemek ve bölgenin ulusal ve uluslar arası ilişkilerini geliştirmek olarak sıralanabilir.

Yasal Statüleri ve Örgütsel Yapıları

Avrupa'daki bölgesel kalkınma ajanslarının çok farklı yasal statüleri ve hukuki yapıları vardır. Bunlar yarı özerk kamu şirketleri, özel hukuka tabi kamu kuruluşları, belediyeler arası ajanslar, vakıflar, kamu-özel sektör şirketleri, limited şirketler, özerk örgütler, kar amacı gütmeyen kuruluşlar vb. olarak kurulabilirler. Örgütsel yapıları ise, genel olarak genel kurul, yönetim kurulu, genel sekreter ve genel sekreterlik personeli ile hesap ve bütçeleme uzmanı ya da uzmanlarından oluşur.

C- Kalkınma Ajansları Kanunu

Kabul edilen Kalkınma Ajanslarının Kuruluş, Görev ve Yetkileri ile Koordinasyonuna İlişkin Kanunun temel noktaları aşağıdaki gibidir:

Amaç

1) Kalkınma Ajanslarının kuruluş amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak, yerel potansiyeli harekete geçirmek ve bu sayede ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu bir şekilde bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak olarak belirlenmiştir.

Kuruluş

2) Kalkınma Ajansları, bölgeler (Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimi) esas alınarak, DPT'nin bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulacak ve Ajans merkezinin bulunacağı il, kuruluş kararnamesinde

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

belirtilecektir. Bölgelerin yeniden düzenlenmesine ve kurulmuş olan Ajansın kaldırılmasına Bakanlar Kurulu yetkilendirilmektedir. Ajanslar, tüzel kişiliği haiz ve bu Kanunla düzenlenmemiş bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tâbi olacaklardır.

DPT'nin Rolü: Koordinasyon

3) Ajansların ulusal düzeyde koordinasyonundan **DPT sorumlu** olacaktır. **DPT'nin Ajanslara ilişkin görevleri** aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- a) Bölgesel gelişmişlik farklarını azaltıcı tedbirler almak; plânlama, programlama ve projelendirme konularında ajanslara rehberlik ve danışmanlık yapmak, plân ve programların uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek,
- b) Ajansların kurumsal performansları ile yürütülen programların performanslarının ölçülmesine dair usûl ve esasları belirleyerek, bunların değerlendirmesini yapmak veya yaptırmak,
- c) Bölgesel gelişmeye yönelik iç ve dış kaynaklı fonların ajanslara tahsisi ile bunların kullanımına ilişkin usûl ve esasları belirlemek,
- d) Ajanslar arası işbirliğini sağlamak ve ortak proje üretimini desteklemek,
- e) Ajansların işlevlerini etkili ve verimli olarak yerine getirebilmesi için merkezî düzeyde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- f) Ajansların yıllık çalışma programlarını onaylamak,
- g) Yönetim kurulu tarafından seçilen ve teklif edilen ajans genel sekreterini onaylamak,
- h) Plân ve programlara, yapılacak yardım ve transferlere, personelin nitelik ve istihdamına, bütçe ve muhasebe standartlarının kullanımına, faaliyet raporlarına, izleme, değerlendirme ve denetime ilişkin esas ve usûller ile yatırım destek ofislerinin çalışma

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

esas ve usûllerini ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alarak belirlemek.

Görev ve Yetkiler

- 4) Ajansın görev ve yetkileri ise aşağıdaki gibi belirlenmiştir:
- a) Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak,
 - b) Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını DPT'ye bildirmek,
 - c) Bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak,
 - d) Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plân ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek,
 - e) Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek,
 - f) Ajansa tahsis edilen kaynakları, bölge plân ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak,
 - g) Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, yapılan araştırmaları desteklemek,
 - h) Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak,
 - i) Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek,

j) Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmeleri ve yeni girişimcileri desteklemek,

k) Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak,

l) Ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmak.

Teşkilat Yapısı

5) Ajanslar “**Kalkınma Kurulu**”, “**Yönetim Kurulu**”, “**Genel Sekreterlik**” ve “**Yatırım Destek Ofisleri**” şeklinde örgütleneceklerdir.

6) **Kalkınma kurulu**, illerin dengeli temsilini sağlayacak şekilde **kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının gönderecekleri temsilcilerden oluşacak** ve üye sayısı yüzü geçmeyecektir. Bu kurul, bir danışma, değerlendirme ve yönlendirme kurulu işlevi görecektir.

7) **Yönetim kurulu** Ajansın karar organı olacaktır. Tek ilden oluşan bölgelerde vali, büyükşehir belediye başkanı, il genel meclisi başkanı, sanayi odası başkanı, ticaret odası başkanı ile kalkınma kurulu tarafından özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşlarından seçilecek üç temsilciden oluşacaktır. Birden fazla ilden oluşan bölgelerde ise il valileri, Büyükşehir belediye başkanları veya büyükşehir olmayan illerde il merkez belediye başkanları, il genel meclisi başkanları ve her ilden birer kişi olmak kaydıyla ticaret ve sanayi odası başkanlarından

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

oluşacaktır. Birden fazla ilden oluşan bölgelerdeki illerde; ticaret ve sanayi odalarının ayrı ayrı kurulmuş olması halinde, yönetim kurulunda yer alacak temsilci Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenecektir. Vali yönetim kurulu başkanı olacak ve Ajansı temsil edecektir.

8) **Genel sekreterlik** Ajansın icra organı olarak çalışacaktır. Genel sekreterliğin ve yatırım destek ofislerinin en üst amiri genel sekreter olacaktır. Genel sekreterde, hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik, sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından lisans düzeyinde mezun olmak, uzmanlık gerektiren işlerde en az on yıl fiilen çalışmış olmak ve İngilizce bilmek şartları aranacaktır.

9) Bölge illerinde, yönetim kurulu kararı ile biri koordinatör olmak üzere, en çok beş uzmandan oluşan **yatırım destek ofisleri** kurulacaktır. Bu ofisler, bölge illerinde, özel kesimdeki yatırımcıların kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine edecek, yatırımları izleyecek ve görevleri ile ilgili olarak genel sekreterliğe karşı sorumlu olacaklardır.

Personel Yapısı

10) Ajans hizmetleri, iş mevzuatı hükümlerine göre istihdam edilen uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülecektir. Ayrıca, ajanslarda iç denetim yapmak üzere bir iç denetçi istihdam edilecektir. Uzman personel ve iç denetçi, hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik, sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından lisans düzeyinde mezun olmuş, İngilizce bilen adaylar arasından istihdam edilecektir. Ayrıca, iç denetçide kamuda denetim elemanı olarak en az on yıl çalışmış olma şartı aranacaktır. Ajans personeli, emeklilik ve

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

sosyal güvenlik yönünden 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olacaktır.

Gelirler

11) Bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirlerinden, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre pay verilecektir. Ayrıca, bir yıl önceki kesinleşmiş bütçe gelirlerinden, il özel idareleri için borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri, belediyeler için ise borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere, yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden pay aktarılacaktır. Bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının da bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, yine cari yıl bütçesinden pay aktarılacaktır. Tüm bunlara ek olarak, AB ve diğer uluslararası fonlardan sağlanacak kaynaklar, faaliyet gelirleri, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca yapılan bağış ve yardımlar ile bir önceki yıldan devreden gelirler de Ajansların gelirleri arasında yer alacaktır. Ayrıca ajanslar, sanayileşmeyi desteklemeyi hedefleyen çeşitli devlet fonlarına ve bu fonların kullanımına göre proje sunarak kredi almaktadırlar. Avrupa Birliği ve Dünya Bankası tarafından BKA'lara fon sağlanmaktadır. Fakat bu genel ya da düzenli bir gelir değildir. Finansman konusunda özellikle "Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu" (ABKF) ve "Ön Katılım İçin Yapısal Araç Fonu"(ÖKYAF) devreye girmektedir. AB'nin yapısal fonlarından biri olan ABKF, altyapıları geliştirmek, yerel kalkınmaya öncelik vermek ve küresel rekabete adapte olma amacıyla yapısal güçlük içindeki ülkelere verilirken; ÖKYAF, AB'ye katılıma aday olan ülkelerin altyapı projeleri için verilmektedir. Bunların yanı sıra

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

özel sektör ve mahalli işyerlerinden de fon sağlayan ajanslar bulunmaktadır.

Kamuoyunu Bilgilendirme Yükümlülüğü

12) Ajanslar, finansal kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılmasında, denetimin sağlanması amacıyla, kamuoyunu zamanında bilgilendirmekle yükümlü olacaklardır.

Bütçe

13) Ajanslar her takvim yılı için bütçe hazırlayacak ve bütçe dışı harcama yapamayacaklardır.

Denetim

14) Ajanslarda iç ve dış denetim yapılacaktır. Ajansın faaliyetleri, hesapları, işlemleri ve performansı yönetim kurulu başkanı veya genel sekreter ve iç denetçi tarafından denetlenecektir. Dış denetimde ise, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile DPT tarafından müştereken belirlenecek esas ve usûllere göre ajansın her türlü hesap ve işlemleri, yönetim kurulu tarafından Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına göre kurulmuş bağımsız denetim kuruluşlarına incelenecektir. Bu kuruluşlar, hazırladıkları raporu eş zamanlı olarak İçişleri Bakanlığı ve DPT'ye sunacaklardır.

Güneydoğu Anadolu Projesi İdaresine İlişkin Noktalar

15) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) bu idarenin görevlerine ilişkin ikinci maddesinin “nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamını veya bir kısmını plan değişikliği dâhil ada ve parsel bazına kadar yapmak ve yaptırmak” bendi “nazım ve uygulama imar planlarını yapmak veya yaptırmak” şeklinde değiştirilmektedir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Yine bu KHK'nin üçüncü maddesinin "GAP İdaresinin Görev Alanına Giren Konularda 1580 sayılı Belediye Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile diğer kanunların ilgili idarelere verdikleri imar ve altyapıya dair hak ve yetkiler bu İdareye devredilmiş sayılır" fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Ajansı Deneyimleri

Türkiye'de bölgesel politikalar ilk olarak 1960'lı yıllarda kalkınma planlaması ile başlamış ve sekiz kalkınma planında da yer almıştır. Kalkınma planlarının temel amacı, bölgelerarası gelişmişlik farkının kapatılmasıdır. Ancak kalkınma planlarında öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesi için uygulanan politikalar, bölgesel dengesizlikleri giderememiş aksine daha da arttırmıştır. Türkiye'de bağımsız yerel kurumların olmaması, merkezi kurumların yerel düzeydeki birimlerinin işlevlerinin sınırlı olması uygulanan politikaların etkinliğini azaltmaktadır.

Bilindiği gibi küreselleşme süreci beraberinde getirdiği yapısal uyum politikaları ile birçok konuda özgün süreçler ve araçlar geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu süreçte Türkiye'ye de AB tarafından bölge planlamanın yeni bir anlayışla ele alınması gerektiği ve bunun aracının da BKA'lar olduğu ifade edilmiş ve konu ilk kez AB'ye tam üyelik müzakereleri sürecindeki Katılım Ortaklığı Belgesinde orta vadede yapılması gereken işler kapsamında belirtilmiştir. Bu nedenle, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların belirlenmesi ve AB Bölgesel İstatistik Sistemi ile karşılaştırılabilir veritabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde üç düzeyde istatistiki bölge birimleri oluşturulmuştur. Bu sınıflandırma da Düzey 3 kapsamındaki istatistiki bölge birimleri 81 adet olup il düzeyindedir. Her il istatistiki bölge birimini tanımlamakta, Düzey 2 istatistiki bölge birimi Düzey 3 kapsamındaki komşu illerin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup 26 adettir. Düzey 1 istatistiki bölge birimi ise Düzey 2 istatistiki bölge biriminin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup 12 adettir. BKA'lar bu sınıflandırmada merkezleri de belirtilmiş olan Düzey

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

2 kademesinde 26 ayrı bölgede kurulacak birimlerdir. Bu istatistiki bölge birimlerinin oluşturulması AB'ye uyum kapsamında atılan adımlardan biri olarak düşünülmektedir.

Türkiye'de bölgesel kalkınma ajansı kavramına yönelik ilk ele alışlar 1990'lı yıllarda başlamıştır. Bu sürecin Türkiye'de başlatılmasındaki amaç, yurtiçinde beklenen yerelliklerin kendi içsel kalkınma dinamiklerinin yanı sıra Avrupa Birliğine katılma sürecini hızlandırmaktır. Ancak bu örneklerin çoğu proje aşamasında kalmış ya da uygulamanın başında çıkan sorunlar sebebiyle sona ermiştir. Türkiye'de bu konuda yapılmış birkaç uygulama söz konusudur.

GAP –Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezleri (GİDEM)

GİDEM'ler GAP Bölgesi'nde entegre bölgesel kalkınmanın güçlendirilmesi ve sosyo-ekonomik eşitsizliklerin azaltılması programı çerçevesinde 15 Eylül 1997 tarihinde Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illerinde hizmete girmişlerdir. Bu proje 31 Mart 2002 tarihinde tamamlanmıştır. Proje GAP İdaresi, Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği, Türkiye Kalkınma Bankası ve Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı işbirliği içinde yürütülmüştür. GİDEM'lerin amacı bölgelerinde yatırımcılığı ve girişimciliği özendirmek, yerli ve yabancı sermayeyi bölgeye çekebilmek açısından gerekli danışmanlık hizmetini vermektir. Girişimcileri GAP'ın yarattığı iş ve yatırım ortamına katılmasına danışmanlık hizmetleri vererek bölgenin kalkınmasına yardımcı olurken, diğer bir taraftan da işgücü, üretim ve teknolojinin gelişmesinde etkin olmayı hedeflemektedir. Bu hedefler doğrultusunda GİDEM'ler GAP'ın bölgeye getireceği faydalardan yararlanmak isteyen yatırımcılara, yatırımın nasıl yapılması ve nereye yapılacağı, iş kurma, mevcut işi geliştirme, yerli ve yabancı diğer yatırımcılarla ortaklık kurma konularında danışmanlık hizmeti vermektedirler. Bu açıdan mikro

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

ölçekli ve sosyal amaçlı projeler yürütülerek girişimcilere ve mevcut işletmelere verilen bilgilendirme hizmetleri dışında buldukları yörenin özellikleri ve kaynaklarının üretime dönüştürülmesi yoluyla yeni iş olanakları sağlanmıştır.

Ege Bölgesi Kalkınma Ajansı

Ege Bölgesini Geliştirme Vakfı (EGEV) bünyesinde oluşturulan bir kalkınma ajansıdır. EGEV 1992 yılında İzmir ve Ege bölgesinin ekonomik gelişmesini hızlandırmak için yurtiçi ve yurtdışı yatırımcıların bölgeye ilgisini arttırarak tanıtma ve teşvik çalışmaları ve bölgenin aynı amacı taşıyan diğer kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapma amacıyla kurulmuştur. Ege Bölgesi Kalkınma Ajansı (EBKA) kuruluş çalışmalarına 1993 yılında başlamıştır. EBKA bu aşamada Fransa'dan ve Avrupa'daki çeşitli kalkınma ajanslarından destek danışmanlık hizmetleri almıştır. EBKA'nın temelde iki ana stratejisi vardır. Bunlar; Türkiye'yi tanıtmak, İzmir, Ege bölgesini tanıtmaktır. EBKA'nın amaçlarından bazıları şunlardır: Ege bölgesi'nin güç birliği ve işbirliği yapmak suretiyle ortak amaç ve çıkarlar doğrultusunda ulusal hedefler dikkate alınarak ortak bir kalkınma stratejisi oluşturmak. Yerel yönetimlerin yetkilerinin genişletilmesine ve mali özerklik kazanmalarına ön ayak olmak. Yerel potansiyelleri değerlendirmeye yönelik olarak bölgesel çıkar, hedef ve amaçları belirlemek. Bu hedefler çerçevesinde plan, proje ve stratejiler oluşturmak. Bu plan, proje ve stratejilerin gerçekleştirilmesi yönündeki girişimleri sürdürmek. Yabancı firmaların bölgedeki yatırımlarında teknik danışmanlık hizmeti vermek. Bölge illerinin yatırım olanaklarını tespit etmek ve bu konuda yabancı yatırımcıya yönelik tanıtım dokümanları hazırlamaktır.

Mersin Kalkınma Ajansı

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO) bünyesinde, Türkiye'de yerel ve ulusal ölçekte kalkınma stratejileri belirlemek amacıyla kurulmuştur. 1886 yılında kurulan ve Türkiye'nin en eski odalarından biri olan Mersin Ticaret ve Sanayi Odası'nın

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

bünyesinde 2002 yılı Haziran ayında faaliyete geçirilen Mersin Kalkınma Ajansının kurulma aşamasında; EURADA, Info Murcia, Shannon ve Alsace Kalkınma Ajanslarından danışmanlık ve bilgi desteği alınmıştır. Bu ajansın temel amacı Mersin'in ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan canlanma ve gelişmesini sağlamak ve yaşam kalitesini yükseltmektir. Mersin Kalkınma Ajansının görevleri şöyle sıralanabilir:) Her türlü alt yapıyı geliştirmek. Kamu kurum ve kuruluşlarını, uluslararası örgütleri ve sivil toplum örgütlerini yörenin gelişmesi için yönlendirmek ve yerel gelişme politikaları oluşturmak. Stratejik araştırmalar yapmak, ulusal ve uluslararası yatırımcıları bölgeye çekmek, bilgi vermek ve rehberlik etmek. Yabancı ve yerli firmalar arasında bilgi aktarımları yapmak. KOBİ'leri geliştirmek ve rekabet güçlerini arttırmak, dışa açılma faaliyetlerini desteklemek. Karşılıklı ziyaretler, fuarlar ve iş delegasyonları planlamak. Avrupa Birliği Yerel Bilgi Bürosu'nu işletmek ve AB ile entegrasyona destek vermek. Bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel çalışmalar yapmak, konferans, seminer, açık oturum, panel, sergi, festival vb. faaliyetleri organize etmek. Mersin'in gelişmesine yönelik bilgi bankası oluşturmak, bölge ve ajans ihtiyaçları için çeşitli dokümanları yayımlamak

Doğu Anadolu Projesi Ekonomik Kalkınma Ajansı Önerisi

DPT'nin Doğu Anadolu Projesinin içerisinde yer alan Ekonomik Kalkınma Ajansı (EKA) önerisidir. Projede EKA'nın kurulmasında temel altı tane ilke belirlenmiştir. Bu ilkeler; Bölgesellik, Kamusalılık, Özerklik, Tamamlayıcılık ve Katılımcılık şeklindedir. Temel faaliyet alanı sanayi ve hizmet sektörleri olarak belirlenen ajansa, yatırımcılara ve işletmelere yatırım, finansman konularında bilgi verme, yönlendirme ve izleme görevleri verilmiştir. Bu görevleri yerine getirmek için EKA'ya, bilgi edinme, iştiraklerle ilgili, mali iç işleyişe ilişkin yetkiler verilmesi gerekmektedir. EKA'nın örgütlenme biçimi; yönetim kurulu, başkan, başkana bağlı dört daire, bölge ve bölge

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

dışında açılmış tanıtım büroları şeklinde düşünülmüştür. Projede merkez birimi personel sayısı 50, bürolarda da 3-4 olması önerilmektedir. EKA'nın Merkez Teşkilatı; tanıtım ve yatırım çekme, girişim destekleme, emlak ve insan kaynakları dairelerinden oluşacaktır. Ajansın finansmanında kamu gelirleri temel olarak alınmıştır. Ancak mevcut BKA'larda var olan finansman kaynaklarının EKA'larda da kullanılması önerilmiştir.

Samsun bölgesinde henüz kalkınma ajansı kurulmamıştır. Ancak Samsun da yaptığı çalışmalarla ilimiz için oldukça önemli bir yapılanma olan **SABEK A.Ş (Samsun Bölgesel Ekonomik Kalkınma Anonim Şirketi)** faaliyetlerini geniş bir alanda sürdürmektedir.

Samsun Bölgesel Ekonomik Kalkınma Anonim Şirketi, Yerel Bölgesel Kalkınma Oluşumları içinde olan Yerel aktörlerin inisiyatifiyle kurulmuş bir şirkettir.

SABEK A:Ş'nin hedefi; Samsun da **Stratejik Bölgesel Ekonomik Kalkınma Planı** yaparak, iş ve istihdam oluşturmak, işyeri oluşturmak, var olan işyerlerinin yapılanmalarını takip edip yeni teknolojilerden faydalanmalarını sağlamak, pazar paylarını artırmak, bölge imkanlarını pazarlamak, bölgedeki şirketlerin uluslararası tanıtımlarını yapmak ve var olan şirketlerin AB kuralları çerçevesinde kurumsallaşmasını sağlamaktır.

Samsun Bölgesel Ekonomik Kalkınma Konseyi (SABEKAK) Üyeleri

1. SAMSUN VALİLİĞİ
2. SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
3. 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
4. SAMSUN BELEDİYELER BİRLİĞİ
5. SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI
6. SAMSUN TİCARET BORSASI

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

7. SAMSUN ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ
8. SAMSUN ESNAF VE SANATKARLAR KREDİ VE KEFALET KOOPERATİFİ
9. SAMSUN ZİRAAT ODASI
10. TUGİB SAMSUN ŞUBESİ

SABEKAK'ın Amaçları

- Ekonomik Kalkınma Stratejik Planı'nın hazırlanması
- Öncelikli projelerin tespit edilmesi
- İş planı ve finansman planlarının hazırlanması
- Zaman ve yöntem planlarının hazırlanması
- Hazırlanan planlar çerçevesinde uygulamaya dönük çalışmaların yapılması
- Mevcut şirketlerin kurumsallaşma ve diğer konulardaki problemlerinin tespit edilip çözümleri konusunda projeler üretilmesine yardımcı olunması
- Üniversite ve KOBİ'ler arasındaki işbirliğini artırarak teknoloji projeleri yapılması

SABEK A.Ş'nin AMACI: kamu özel sektör işbirliğiyle Samsun'da;

- Samsun Stratejik Bölgesel Ekonomik Kalkınma Planını yapmak,
- Samsun Bölgesel Kalkınma uygulama projelerini yapmak
- İş ve işyeri imkanları oluşturmak,
- Var olan işyerlerinin yapılanmalarını takip edip yeni teknolojilerden faydalanmalarını sağlamak, pazar paylarını artırmak,
- Bölge imkanlarını pazarlamak,
- Var olan şirketlerin uluslararası tanıtımlarını yapmak
- Var olan şirketlerin AB kuralları çerçevesinde kurumsallaşmasını sağlamaktır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

SABEK A.Ş. tüm bu konularda **hizmetler vererek bölgedeki ekonomiyi canlandırmak, bölgenin girişimci potansiyelini geliştirmek, bölge halkının kalkınmaya katılımını ve kalkınmadan yararlanmasını sağlamak** amacıyla çalışmalarını gayretle sürdürmektedir.

BKA'ların Stratejik Politika Uygulama Alanları

BKA'ların stratejik girişimleri genelde beş ana grupta toplanır:

- 1) İş alanlarına finansal yardım,
- 2) İş ve iş ile ilgili faaliyetlere çalışma alanları sağlanması,
- 3) KOBİ'lere danışmanlık, yardım ve destek sağlanması,
- 4) Bölgenin uzun vadede kalkınma kapasitesini artırma projeleri,
- 5) Sosyal gelişmeler

Burada önemli nokta, stratejik konuların nasıl bir paket haline getirildiğidir. Bunlardan günümüzde en önemlisi dış yatırımın bölgeye çekilmesidir. Burada BKA'ların konumu uluslararası sistemde hedef ekonomileri ve şirketleri belirlemek; bölgede dışa dönük ekonomi oluşturma stratejisi geliştirmek; dış yatırımcı ile bölge arasında karşılıklı güven ortamı oluşturmaktır.

BKA'ların Faaliyetleri

BKA'ların faaliyetleri altı ana gruba ayrılır:

- 1) İçsel kalkınma,
- 2) Yabancı yatırım çekimi,
- 3) Girişimlere verilen hizmetler,
- 4) Yerel ve bölgesel yetkililere verilen hizmetler,
- 5) Eğitim hizmetleri,
- 6) Uluslararası faaliyetler

Yabancı yatırım çekimi ile ilgili faaliyetler BKA'ların büyük çoğunluğu tarafından önemsenmektedir. BKA'lar bölgelerine sermaye çekmek için değişik araçlar kullanırlar. Bu araçlar ya

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

doğrudan yurt dışında bir ofis kurmaktır, ya da dolaylı olarak ihtisaslaşmış ulusal kurumlarla işbirliği, bilgilendirme kampanyaları, ihtisaslaşmış ticaret fuarlarına ve sergilerine katılma gibi faaliyetlerdir.

BKA'lar hedef ve strateji olarak yörenin zenginliğini artırıcı girişimlere destek verirler. Bu destekler **finansman danışmanlığı** veya hizmetleri ile **finansman dışı hizmetler** olarak iki ana sınıfta toplanabilirler.

Finans dışı hizmetler de **üç alt sınıfa** ayrılabilir; varolan girişimlere verilen hizmetler, potansiyel girişimcilere ve KOBİ'lere kuruluş aşamasında verilen hizmetler, KOBİ'lerin uluslararasılaştırılmasına verilen hizmetler. Varolan girişimlere verilen hizmetler için de **sekiz görev** sayılabilir. Bunlar: **yönetim, üretim, teknoloji transferi ve yayılması, firma ağlarının desteklenmesi, bilgi ve iletişim, araştırma, pazarlama ve operasyonel hizmetlerdir**

BKA'ların Başarısını Etkileyen Faktörler

BKA'ların etkinliğini belirleyen yedi önemli faktör sayılabilir:

- 1) Finansal kaynaklar,
- 2) Nitelik ve nicelik olarak yeterli personelin varlığı,
- 3) Bölge kalkınmasına yönelik öncelikler ve vizyon oluşturmayı içeren stratejik planlama sürecinin varlığı,
- 4) Meşruiyet ve yetki,
- 5) BKA'ların yerel girişimcilerle bağlarının gücü,
- 6) Üstlendikleri görev : ajansların bölgesel ekonominin motorunu oluşturan sektörlerle ilgili çalışmalar yapmaları gereklidir.
- 7) Bölgesel tutarlılık: bölgede geçerli olan ortak hedeflerin BKA'lar tarafından benimsenmesi, böylelikle içinde buldukları toplumun/desteğini kazanmaları.

BKA ile Avrupa Birliği İlişkiler

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

AB gerek üye ülkeler gerek diğerleri için önemli bir BKA finansman kaynağıdır. Bir kalkınma ajansının AB ile ilişkileri iki kanaldan gerçekleşir:

1)Yapısal fonların aktarımı: BKA'lar stratejilerinin ve önceliklerinin tanımladığı operasyonel programlar yaparlar. Ancak 1988'den bu yana BKA'lar operasyonel programların uygulanmasından çok AB inisiyatiflerine katılmaktadır.

2) Birliğin politikalarıyla uyumlu projeler yönetmek: Avrupa Komisyonu tarafından yaratıcı projeler uygulamak için seçilen BKA'ların sayısı giderek artmaktadır. Projeler KOBİ desteği, araştırma ve teknoloji geliştirme, eğitim, staj, üye olmayan ülkelerle işbirliği ve yardımlaşma konularında olabilir.

Kalkınma Ajanslarının Değişen Roller

Günümüzde bölgesel kalkınma artık sadece bir kurumun, merkezi yönetimin veya Bölgesel Kalkınma Ajansının tek başına üstlenebileceği bir sorumluluk olamaz. Aksine bu sorumluluk bir kısmı yerel, bir kısmı bölgesel, diğerleri ulusal veya uluslararası kurumlar

5449 sayılı BKA Kanunundan Beklentiler ve Endişeler

Türkiye'de BKA'lar, **Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı'nın organik bir parçası olarak gündeme gelmiştir**. Bu bağlamda konuyla ilgili olarak kamuoyunda olumlu ve olumsuz yönde birçok görüş gündeme gelmekte ve tartışma alanı bulmaktadır. Burada, konunun kamu yönetiminden ziyade **ekonomik tarafı, yani Türkiye'nin bölgesel gelişme politika-strateji ve araçlarına yapacağı pozitif ve negatif katkılar** öne çıkarılacaktır. Kolaylık olması açısından konu maddeler halinde özetlenecektir.

• **Kalkınma ajansları bölgesel gelişme politikalarına yeni bir yaklaşım getirmektedir.** Şöyle ki, planlı dönemde Türkiye'de uygulanan bölgesel gelişme politikaları, bölgelerarası eşitsizliklerin giderilmesi önceliği üzerine kurulmuştur. AB'de

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

izlenen bölgesel politikalar ise eşitsizliklerin giderilmesi önceliği değil, bölgesel rekabet önceliği üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla bu tasarı ile Türkiye’de de artık bölgesel rekabet önceliği kabul edilmiştir. Bölgesel gelişmedeki bu yenilik iki sonucu beraberinde getirecektir. Bunlardan ilki, bölgelerdeki planlama ve gelişme sorunlarının özel sektöre devredilmesi, ikincisi ise, bölgelerin ekonomik anlamda yabancı sermaye çekme, finansman sağlama ve yatırım yapma konularında daha fazla serbestliğe kavuşmalarıdır. Tasarı, sermaye kesiminin temsilcileri olan oda, dernek, vakıf gibi kuruluşlara bölge yönetiminde etkin roller vermektedir. Ancak, ajansların yönetiminin organik anlamda DPT’ye bağlı olması bu görüşün tartışmasız kabulünü engellemektedir. Zira söz konusu kuruluşların yanı sıra DPT’nin etkinliği de var olacaktır.

- Burada esas tartışılması gereken **bölgelerarası rekabet politikalarının bölgesel dengesizliklerin giderilmesine ne ölçüde katkı sağlayacağıdır**. Zira aday ülkelerin bazılarındaki deneyimler bölgesel rekabet politikalarının eşitlik getirmediğine, aksine eşitliği daha da artırdığına işaret etmektedir. Örneğin Polonya’da 1990’lardan bu yana uygulanan bu türdeki politikaların eşitsizliği artırıcı sonuçlar doğurduğu, diğer ülkelerde de benzer durumlar olduğu ancak, sadece olumlu örneklerin kamuoyuna yansıtılarak yanlış bilgilendirme yapıldığı da ifade edilmektedir.

- **Kalkınma ajansları tasarısının kuramsal temeli**, dünya üretim sisteminde son 25–30 yılda meydana gelen değişimlere dayanmaktadır. Üretim sürecinde büyük ölçekli, kitlesel üretime dayalı fordist üretim olarak adlandırılan yapıdan küçük ölçekli ve esnek üretim teknolojilerine dayalı, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) üzerine inşa edilen ve postfordizm olarak adlandırılan üretim sistemine geçiş söz konusudur. Bu süreçte üretimin adem-i merkezileşmesi ve KOBİ’lerin üretimdeki ağırlığının artması söz konusudur. Bu dönüşüm kalkınma

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

sürecinde ulusal ekonomi ve ulusal kalkınma anlayışını zayıflatıp yerine yerelleşme ve yerel kalkınmayı güçlendirmektedir.

- Bununla birlikte söz konusu kuramın birtakım sorunları olduğu, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde sorunlarla dolu olduğu, sanayileşmeyi ağılayamayacağı şeklinde eleştiriler söz konusudur.

- Avrupa Birliği vatandaşlarına **daha iyi hizmet verebilmek için halka en yakın yönetim birimi olan yerel yönetimlerin gelişmesine büyük önem vermektedir.** AB fonlarının kayda değer bir bölümü yerel ve bölgesel yönetimlerin daha iyi çalışabilmeleri için ayrılmıştır. Avrupa Birliği'nde tek bir yerel yönetim sistemi yoktur. AB, yerel yönetimlerin örgütlenme tarzı ve görev ayrımı gibi yerel yönetim sistemine ilişkin konularda üye ülkelere herhangi bir yaptırımda bulunmaz; bu nedenle üye ülkelerin yerel yönetim sistemlerinde farklılıklar bulunmaktadır. Ancak, AB sınırları içerisinde yerel yönetimler için ortak bir yönetim kavramı geliştirilmektedir. Bu anlayışın en temel özelliği demokratik ve katılımcı bir yönetimin desteklenmesidir. AB'nin benimsediği “yerindenlik” ilkesi yerel yönetimlerin yetkilerinin büyük ölçüde genişlemesine yol açmıştır. **Merkezi idarenin görev ve yetkilerinin yerel yönetimlere devredilmesi, mutlaka demokratikleşme, kaynakların daha verimli ve etkili kullanımı, daha başarılı hizmet, israfın ve yolsuzlukları önlenmesi anlamına bazen gelmemektedir.** Yerel yönetimlere fazla yetki ve güç devri, ilk aşamada üniter devlet yapısının zayıflatılmasına, eyalet sistemine ve federal devletlere, ikinci aşamada ise küçük, zayıf ve bağımlı devletlerin oluşumuna sebep olabilir endişesi vardır. Bu endişe Türk kamuoyunda haklı olarak taraftar bulmakta ve dile getirilmektedir. Bu endişeler göz önüne alınarak kanun çok dikkatli bir şekilde düzenlenmiştir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

• AB'deki kalkınma ajansı uygulamalarında **insiyatif daha çok özel sektör temsilcilerine ve sivil toplum kuruluşlarına** bırakılmıştır. Türkiye'deki yapılanmaya bakıldığında görünen tablo şudur: Özel sektör ve sivil toplum örgütleri yapılanmanın içinde olmakla birlikte son söz DPT'ye bırakılmıştır. Bu haliyle **Türkiye'deki BKA'lar AB'dekilerden farklı bir yapılanma içinde olup DPT'nin Taşra Teşkilatları** görüntüsünü vermektedir.

• BKA'lara yüklenen misyon, Türkiye'deki bazı kurumların görev ve fonksiyonları ile örtüşmektedir. Zira **bölgelerin rekabeti, verim ve üretim artışı** beraberinde getirecektir. Esnek üretim sisteminde üretim görevi KOBİ'lere yüklenmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de esas görev alanı verimlilik artışı ve KOBİ'lerin geliştirilmesi olan iki kurum vardır. Bunlardan biri Milli Prodüktivite Merkezi, diğeri ise KOSGEB olarak bilinen Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı'dır. Bu iki kuruluşun mevcut durumunun yeniden gözden geçirilmesi ve BKA'larla ilişkilendirilmesi başta finans olmak üzere birçok konuda kolaylık getirebilir.

SONUÇ

Türkiye **küreselleşme dahilinde değişen rekabet ortamında ayakta kalabilmek adına tüm potansiyellerini ortaya koymak; bunun için bölgesel kalkınma politikalarının geliştirilmesi ve doğru uygulanması konularında daha duyarlı bir yaklaşımı benimsemek durumundadır.** Türkiye'nin küresel anlamda rekabet edebilirliği rakiplerinin yavaş yavaş kabullenmeye başladığı **bölgesel kalkınma politikalarına bağlı bir dış ticaret stratejisini benimsemesiyle artabileceğini** düşünüyoruz. Bu kapsamda ülkemizde, küresel rekabet şartlarında bölgesel kalkınmanın ve ihracat artışının düzenli ve planlanmış bir biçimde sürdürülebilirliği açısından bölgesel anlamda faaliyet gösteren bu tip kurumların sayıları ve etkinliklerinin artırılmasında fayda olacağı kanaatindeyiz. Küresel rekabette

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

yüksek katma değerli, kaliteli ve markalaşmış ürünlerle uzmanlaşmış pazarlara ulaşma hedefini benimseyen tüm yerel oluşumlar, içsel potansiyellerini daha etkin değerlendirerek sürdürülebilir rekabet gücüne ulaşacakları görülmektedir.

Türkiye’de kurulacak olan **Kalkınma Ajansları**, kalkınma planlarının uygulayıcısı değil, **DPT’nin son kararı vereceği bölgesel kalkınma programlarına bilgi sağlayacak, uygulanmalarını izleyecek olan ve aksayan yönlerini merkeze bildirmekle görevli, “aracı” niteliğinde birer kuruluş** olacaklardır. Zaten, Kalkınma Ajanslarının ve yukarıda bahsi geçen hizmet birliklerinin **sektörel ve bölgesel nitelikte “ara kurumlar” olarak faaliyet gösterecekleri ÖUKP’da** da belirtilmiştir. Oysa AB bölgesel politikasında, bölgesel yapılar “ara kurumlar” değil, bölgesel kalkınmanın ana kurumlarından biridir. Bu durum, yerindenlik (subsidiarity) kavramıyla da ilkeselleşmiştir. Bu bağlamda, 2005 İlerleme Raporunda Türkiye’nin kamu yönetimine dair yeni mevzuat çalışmalarının, bir takım yürütme fonksiyonlarına dair sorumluluğun kamu yönetiminin daha alt basamaklarına devredildiği ve il bazında bir yerel demokrasi ölçütü geliştirildiği sürece olumlu olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, **Ajansların teşkilat yapısı, Ankara, İstanbul ve İzmir hariç kamu ağırlıklı tasarlanmıştır.** Yönetim kurulu başkanları valiler olacak ve genel sekreter DPT’nin onayıyla başa geçecektir. Bu iki durumun, Ajansların özerkliğini zedelediği eleştirisine yol açma ihtimali yüksektir. Avrupa’daki pek çok Kalkınma Ajansının yönetim kurulu başkanları, bölgeyi ve iş çevresini tanıyan kişiler tarafından seçilmekte ya da atanmaktadırlar. Diğer bir önemli nokta da Ajansların gelir kaynakları konusudur. Ajansların en önemli gelir kaynaklarından biri, bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak paydır. Bir başka deyişle, bu kanunla sanayi ve ticaret odaları Ajansların en önemli finansörü olacaklardır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kalkınma Ajanslarının kuruldukları ülkeler incelendiğinde, bölgesel kalkınma kavramının daha çok gelişmiş ekonomilere özgü bir anlayış ve kalkınmış ülkelerin ulusal bir denge oluşturmak için yurt düzeyinde bölgesel gelişme farklarını ortadan kaldırmak amacıyla giriştikleri bir çaba olduğu sonucuna varılmaktadır. Ajansların ana amacı; hizmetler vererek bölgedeki ekonomiyi canlandırmak, bölgenin girişimci potansiyelini geliştirmek, bölge halkının kalkınmaya katılımını ve kalkınmadan yararlanmasını sağlamak olmaktadır. Ajansları hükümetler tarafından yönetilen, kamu ile kuvvetli ilişkileri olan ve çoğu kere kamu yetkileri kullanabilen kuruluşlardır.

Çeşitli ülkelerdeki ajansların amaç ve işlevlerindeki çeşitlilik doğal olarak örgütlenme yapılarındaki farklılıkları beraberinde getirmektedir. Girişimci rolü oynayan ajanslar kurumsal finansmana yönelik bölümler kurmaktadır. Bazı ajanslar hizmetleri kendileri vermekte veya tamamen sahip oldukları şirketlere yaptırmakta, inşaat firması, okul idarecisi, sanayi, iş merkezleri ve genel hizmetler yöneticiliği görevlerini yüklenmekte, bunun için de geniş kadrolar kullanmaktadır. Diğer bazı ajanslar ise kendi personelini sadece proje yönetiminde çalıştırmakta, uygulamalar için geniş ölçüde müteahhitler ve danışmanlardan yararlanmaktadırlar.

Türkiye’de bölgesel dengesizliklerin azaltılması amacıyla uzun yıllardır bölgesel planlar hazırlanmaktadır. *Doğu Anadolu’yu kalkındırmak, aşırı bir biçimde nüfus ve sanayi açısından yığılmanın yaşandığı Doğu Marmara’daki gelişmeyi denetim altına almak, geri kalmış ancak zengin kaynaklara sahip Güneydoğu Anadolu’yu geliştirmek* için hazırlanan planlar bunlara örnektir. Diğer yandan, ulusal siyasette yaşanan karasızlıklar, önceliklerin sürekli değişmesine, böylece bölgesel gelişme çabalarının kimi dönemlerde geri plana itilmesine neden olmuştur ve planlama daha çok ekonomik ve fiziksel planlama biçiminde algılanmış, planlamanın kültürel

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

ve çevre boyutu ihmal edilmiş, sürdürülebilir bir planlama anlayışı bu planlarda yer almamıştır.

Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde Türkiye bölgesel gelişmeyi gerçekleştirebilmek için, AB'nin üye devletlere kullandığı teşvik fonlarından yararlanmak ve bölgesel politikalarını AB'ye uyumlaştırmak için BKA'ların oluşturulması gibi yeni bir uygulamanın içine girmiştir. AB Bölgesel Politikası, AB'nin kendi içindeki bölgesel gelişmişlik farklılıklarını gidermeye dönük düzenleme ve araçlardan oluşurken, yakın gelecekte üyeliklerinin gerçekleşmesi beklenen aday ülkelerin de bu yapı içinde düşünüldüğü görülmektedir. Tahsis edilen fonlar ve bu fonların yönlendirileceği alanların tespitinde, ilgili aday ülkelerin ihtiyaçları kuşkusuz göz önünde bulundurulmakla birlikte, ana hedef, AB'nin ilkeleri ve öncelikleridir.

Sonuç olarak, Türkiye AB'ye giriş süreciyle birlikte 40 yıldır uygulamakta olduğu teşvik sistemi üzerine oturan bölgesel gelişme politikalarını terk ederek yeni bir uygulama içine girme aşamasındadır. **AB'nin bütün aday ülkelere benimsettiği bu yeni yaklaşım sermayeyi, özel sektörü ve bölgesel rekabeti ön planda tutmaktadır.** Bu yeni yaklaşımın temel kurumu bölgesel kalkınma ajanslarıdır. Bölgesel gelişme farklarını ortadan kaldırmayı amaçlayan bölgesel kalkınma ajanslarının ana amacı; hizmetler vererek bölgedeki ekonomiyi canlandırmak, bölgesel yatırımları artırmak, bölge halkının kalkınmaya katılımını sağlamaktır. **Bölgesel gelişme farklılıklarının giderilmesi, tek başına bir ülkenin üstesinden gelmesi oldukça zor bir konudur.** Mali boyutu ağır basan çok yönlü bir sistemin geliştirilerek uygulanmasını gerektirmektedir. AB, bölgesel politikasını bu çerçevede geliştirmektedir. Özellikle, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin kalkınma çabalarında sağladığı katkı da yine aynı doğrultudadır. Ancak, **Türkiye için öngörülen katılım öncesi strateji, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmaya yönelik gayretleri finanse etmekten çok uzaktır.** Türkiye'deki kalkınma ajansları AB bölgesel yatırım fonlarından yeterince

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

yararlanamadığından bölgesel dengesizliklerin kalkınma ajansları ile giderilebilmesi yakın zamanda mümkün görülmemektedir. Bu nedenle, hükümetin bölgesel dengesizlikleri giderici yatırım ve teşvik uygulamalarının devamlılığı kaçınılmazdır. Sorunun çözümünde temel görev hükümete düşmektedir. Oysa, benimsenmiş olan modelin temeli, devletin ekonomik ve sosyal yaşama müdahalesinin en aza indirgenmesi esasına dayanmaktadır. Geri kalmış bölgelere teknolojinin ve kalkınmanın nimetlerini taşıma ve bu bölgelerde üretimi, istihdamı artırma görev ve sorumluluğunu taşıyan bir devlet anlayışı bu yaklaşımla ters düşmektedir. Bu bağlamda Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Türk idari, yönetim ve ekonomik yapısı ile uyuşması epey zaman alacak ve çok tartışılacak gibi görünmektedir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun

Kanun No. 5449

Kabul Tarihi: 25.1.2006

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Tanımlar, Kuruluş, Genel Koordinasyon

Amaç ve kapsam

MADDE 1 — Bu Kanunun amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere oluşturulacak kalkınma ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin esas ve usûlleri düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 — Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bölge: EK 1 listede belirtilen Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimini,
- b) Ajans: Kalkınma ajansını,
- c) Kuruluş kararnamesi: Kalkınma ajanslarının kuruluşuna dair Bakanlar Kurulu kararını, ifade eder.

Kuruluş

MADDE 3 — Ajanslar, bölgeler esas alınarak, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur. Ajans merkezinin bulunacağı il, kuruluş kararnamesinde belirtilir.

EK 1 listede belirtilen bölgelerin yeniden düzenlenmesine ve kurulmuş olan Ajansın kaldırılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Ajanslar, tüzel kişiliği haiz ve bu Kanunla düzenlenmemiş bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tâbidir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Genel koordinasyon

MADDE 4 — Ajansların ulusal düzeyde koordinasyonundan Devlet Planlama Teşkilatı sorumludur.

Devlet Planlama Teşkilatı;

a) Bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltıcı tedbirleri alır; plânlama, programlama ve projelendirme konularında ajanslara rehberlik ve danışmanlık yapar, plân ve programların uygulanmasını izler ve değerlendirir.

b) Ajansların kurumsal performansları ile yürütülen programların performanslarının ölçülmesine dair usûl ve esasları belirleyerek, bunların değerlendirmesini yapar veya yaptırır.

c) Bölgesel gelişmeye yönelik iç ve dış kaynaklı fonların ajanslara tahsisi ile bunların kullanımına ilişkin usûl ve esasları belirler.

d) Ajanslar arası işbirliğini sağlar ve ortak proje üretimini destekler.

e) Ajansların işlevlerini etkili ve verimli olarak yerine getirebilmesi için merkezî düzeyde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlar.

f) Ajansların yıllık çalışma programlarını onaylar.

g) Yönetim kurulu tarafından, nitelikleri uygun kişiler arasında seçilen ve teklif edilen ajans genel sekreterini onaylar.

h) Plân ve programlara, yapılacak yardım ve transferlere, personelin nitelik ve istihdamına, bütçe ve muhasebe standartlarının kullanımına, faaliyet raporlarına, izleme, değerlendirme ve denetime ilişkin esas ve usûller ile yatırım destek ofislerinin çalışma esas ve usûllerini ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alarak belirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Yetkiler

Ajansın görev ve yetkileri

MADDE 5 — Ajansın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

b) Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına bildirmek.

c) Bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak.

d) Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plân ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek.

e) Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek.

f) 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde ajansa tahsis edilen kaynakları, bölge plân ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak.

g) Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek.

h) Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak.

i) Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek.

j) Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek.

k) Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak.

l) Ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmak.

Bilgi toplama

MADDE 6 — Ajans, görevleri kapsamında gerekli gördüğü bilgileri kurum ve kuruluşlardan istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenilenler bu bilgileri zamanında vermekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ajansın Teşkilâtı

Teşkilât yapısı

MADDE 7 — Ajansın teşkilât yapısı aşağıdaki gibidir:

- a) Kalkınma kurulu.
- b) Yönetim kurulu.
- c) Genel sekreterlik.
- d) Yatırım destek ofisleri.

Kalkınma kurulu

MADDE 8 — Bölgesel gelişme hedefine yönelik olarak; bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek ve ajansı yönlendirmek üzere kalkınma kurulu oluşturulur.

Kalkınma kurulu, illerin dengeli şekilde temsilini sağlayacak yapıda, en fazla yüz üyeden oluşur.

Kalkınma kuruluna temsilci gönderecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının gönderecekleri temsilcilerin sayısı, görev süresi ve diğer hususlar kuruluş kararnamesi ile belirlenir.

Kalkınma kurulu, yapacağı ilk toplantıda kendi üyeleri arasından bir Başkan ve bir Başkan Vekili seçer. Başkan ve Başkan Vekilinin görev süresi iki yıldır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Başkan ve Başkan Vekilinin temsil ettiği kurum ile mensubiyeti sona erdiğinde Kurul Başkanlığı ve Başkan Vekilliği görevleri de sona erer ve ilk toplantıda yeniden Başkan ve Başkan Vekili seçimi yapılır.

Kalkınma kurulu, Kurul Başkanının daveti üzerine yılda en az iki defa toplanır. Ayrıca Kurul, üye tam sayısının beşte birinin talebi üzerine Kurul Başkanı tarafından toplantıya çağrılır.

Kalkınma kurulu, üye tam sayısının yarıdan bir fazlası ile toplanır, katılanların çoğunluğu ile karar alır. Toplantı yetersayısı sağlanamayan hallerde onbeş günü aşmayacak şekilde yeni toplantı tarihi Başkan tarafından belirlenir ve bu toplantıda toplantı yetersayısı aranmaz.

Kalkınma kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 9 — Kalkınma kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Tek ilden oluşan bölgelerde yönetim kurulunda yer alacak özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşları temsilcilerini ve iki katı yedeklerini sırasıyla seçmek.

b) Ajansın yıllık faaliyet ve iç denetim raporlarını görüşmek, değerlendirmek ve yönetim kuruluna önerilerde bulunmak.

c) Bölgenin sorunlarına ve çözüm önerilerine, tanıtımına, potansiyeline ve önceliklerine yönelik olarak yönetim kuruluna tavsiyelerde bulunmak.

d) Toplantı sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına raporlamak ve toplantıya ilişkin bir sonuç bildirisi yayımlamak.

Yönetim kurulu

MADDE 10 — Yönetim kurulu, ajansın karar organıdır.

Yönetim kurulu, tek ilden oluşan bölgelerde vali, büyükşehir belediye başkanı, il genel meclisi başkanı, sanayi odası başkanı, ticaret odası başkanı ile kalkınma kurulu tarafından özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşlarından seçilecek üç temsilciden; birden fazla ilden oluşan bölgelerde il valileri, büyükşehir

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

belediye başkanları veya büyükşehir olmayan illerde il merkez belediye başkanları, il genel meclisi başkanları ve her ilden birer kişi olmak kaydıyla ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşur. Ancak, birden fazla ilden oluşan bölgelerdeki illerde; ticaret ve sanayi odalarının ayrı ayrı kurulmuş bulunması halinde, yönetim kurulunda yer alacak temsilci Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Ajansı, yönetim kurulu başkanı temsil eder. Yönetim kurulunun başkanı validir. Yönetim kurulu ilk toplantısında üyeleri arasından bir başkan vekili seçer.

Birden fazla ilden oluşan bölgelerde yönetim kurulu başkanlığı; ilk yıl ajans merkezi olarak tespit edilen ilin valisi tarafından, müteakip yıllarda illerin alfabetik sırasına göre bölgedeki valiler tarafından birer yıl süreyle dönüşümlü olarak yürütülür.

Tek ilden oluşan bölgelerde kalkınma kurulu tarafından seçilen yönetim kurulu üyelerinin görev süresi iki yıl olup görev sürelerini tamamlamadan herhangi bir şekilde üyeliklerinin sona ermesi halinde, kalan süreleri sırasına göre yedek üyelerce tamamlanır. Görevi sona eren üyeler tekrar seçilebilir. Yönetim kurulu üyeliği, üyelerin temsil ettikleri kurum ve kuruluşlardaki görevlerini sürdürmelerine engel teşkil etmez.

Yönetim kurulu üyeleri ajans ile ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve bu Kanunun uygulanması sırasında öğrendikleri çalışma alanlarındaki sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile ifşa edemezler, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

Yönetim kurulu üyeleri, kendileri, eşleri ve ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımlarını doğrudan ilgilendiren konular ile sahibi ya da ortağı oldukları ticarî işletmelere ilişkin toplantıya ve oylamaya katılamaz.

Yönetim kurulu, başkanın daveti üzerine üye tamsayısının yarısından bir fazlası ile her ay en az bir kere toplanır. Yönetim kurulu toplantılarına başkanın yokluğunda başkan vekili başkanlık eder.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Yönetim kurulu, toplantıya katılanların oy çokluğu ile karar alır. Eşitlik durumunda, başkanın oyu yönünde karar alınır.

Ajans genel sekreteri, oy hakkı olmamak kaydı ile yönetim kurulu toplantılarına katılır.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 11 — Yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yıllık çalışma programını kabul etmek ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının onayına sunmak.

b) Yıl içinde ihtiyaçlara göre bütçeyi revize etmek.

c) Yıllık malî raporu ve kesinleşen bütçe sonuçlarını onaylamak.

d) Taşınır ve taşınmaz mal alımı, satımı ve kiralanması ile hizmet alımına karar vermek.

e) Altı aylık ara rapor ile yıllık faaliyet raporunu Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına göndermek.

f) Ajans bütçesini onaylamak ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına göndermek.

g) Genel sekreterlik tarafından sunulan program, proje ve faaliyetlerin desteklenmesine ilişkin teklifler ile kişi ve kuruluşlara yapılacak yardımları onaylamak.

h) Ajansa yapılacak bağış ve hibeleri kabul etmek.

i) Personelin işe alınması ve işine son verilmesine karar vermek.

j) Genel sekreterce belirlenen çalışma birimlerini ve bunlar arasındaki işbölümünü onaylamak.

k) Genel sekreteri belirlemek ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının onayına sunmak.

l) Taşıt dışındaki taşınır malların alımı, satımı ve kiralanması ile hizmet alımı konularında genel sekreterin yetkili olacağı sınırları tespit etmek.

Yönetim kurulu gerekli gördüğü hallerde yukarıda sayılan yetkilerinden bir kısmını, sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla genel sekretere devredebilir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Genel sekreterlik

MADDE 12 — Genel sekreterlik Ajansın icra organıdır. Genel sekreterliğin ve yatırım destek ofislerinin en üst amiri genel sekreterdir. Genel sekreter yönetim kuruluna karşı sorumludur.

Genel sekreterin nitelikleri

MADDE 13 — Genel sekreter olarak istihdam edileceklerin aşağıda belirtilen niteliklere sahip olmaları şarttır:

a) Hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik, sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından lisans düzeyinde mezun olmak.

b) Ajansın faaliyet alanına giren konularda yeterli bilgi ve deneyime sahip; uzmanlık gerektiren işlerde en az on yıl fiilen çalışmış olmak.

c) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce dilinden en az 70 puan almış veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan belgeye sahip olmak.

Genel sekreterin görev ve yetkileri

MADDE 14 — Genel sekreterin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yönetim kurulu kararlarını uygulamak.

b) Yıllık çalışma programı ile bütçeyi hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak.

c) Ajans gelirlerini toplamak, 4 üncü maddeye göre belirlenecek usûl ve esaslar ile bütçe ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak harcamaları yapmak.

d) Yönetim kurulu tarafından tespit edilecek sınırlar içerisinde, taşıt dışındaki taşınır malların alımına, satımına, kiralanmasına ve hizmet alımına karar vermek.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

e) Bölgedeki kişi, kurum ve kuruluşların proje üretme ve uygulama kapasitesini geliştirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Özel kesim, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin proje ve faaliyet tekliflerini değerlendirerek malî destek sağlamak üzere yönetim kuruluna öneri götürmek.

g) Desteklenen proje ve faaliyetleri izlemek, değerlendirmek, denetlemek ve raporlamak.

h) Bölgesel kalkınmayla ilgili yurt içindeki ve dışındaki ajans ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve ortak projeler geliştirmek.

i) Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.

j) Personelin performans ölçütlerini belirlemek ve performansını değerlendirmek.

k) Personelin işe alınması ve işine son verilmesini yönetim kuruluna teklif etmek.

l) Ajans genel sekreterliğini temsilen, bölgesel gelişme ile ilgili ulusal ve uluslararası toplantılara katılmak ve yurt dışı temaslarda bulunmak.

m) Ajansın sekreteryaya işlerini ve görev alanına giren diğer hizmetleri yürütmek.

n) Yönetim kurulunun devrettiği yetkileri kullanmak.

Yatırım destek ofisleri

MADDE 15 — Bölge illerinde, yönetim kurulu kararı ile biri koordinatör olmak üzere, en çok beş uzmandan oluşan yatırım destek ofisleri teşkil edilir. Yatırım destek ofislerinde çalışan uzman personel sayısı, bölge ve ilin ihtiyaçlarına cevap veremez hale geldiği takdirde bu sayı, yönetim kurulu kararı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının onayı ile artırılabilir.

Yatırım destek ofisleri görevleri ile ilgili olarak genel sekreterliğe karşı sorumludur.

Yatırım destek ofislerinde yatırımcılara sunulan hizmetler tamamen ücretsizdir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Yatırım destek ofislerinin görev ve yetkileri

MADDE 16 — Yatırım destek ofislerinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Bölge illerinde, özel kesimdeki yatırımcıların kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini ilgili mevzuatta belirtilen süre içerisinde, ilgili mevzuatta bir süre belirtilmemişse öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırmak üzere yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine etmek, yatırımları izlemek.
- b) İlgili mevzuattaki başvuru koşulları ve istenen belgeler doğrultusunda yatırımcıya bilgi vermek ve yol göstermek.
- c) Başvurular hakkında ön inceleme yapmak.
- d) 4 üncü madde uyarınca çıkarılacak olan düzenlemelerde belirtilen işlemleri yapmak.
- e) İş ve işlemler konusunda valiliğe ve genel sekreterliğe bilgi vermek.

Yatırım destek ofislerine başvuru

MADDE 17 — Yatırımcılar, ilgili mevzuatta belirtilen bilgi ve belgelerle yatırım destek ofislerine başvurur. Bu başvuru sonucunda yatırım destek ofislerinde geçen süreler, ilgili mevzuatta belirtilen sürelerden sayılmaz. Yatırımcıların bu Kanun kapsamında yatırım destek ofislerine başvurması kendi isteklerine bağlıdır.

İzin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemler için yatırım destek ofisleri tarafından ilgili mercilere yapılan başvurular, yatırımcı tarafından yapılmış sayılır.

Yatırım destek ofislerine hangi yatırım ve işlemlerle ilgili başvuru yapılacağı, 4 üncü maddenin (h) bendi uyarınca çıkarılacak düzenlemeler kapsamında belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Personel Rejimi, Bütçe ve Denetim

Ajans personelinin nitelik, statü ve hakları

MADDE 18 — Ajans hizmetleri, iş mevzuatı hükümlerine

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

göre istihdam edilen uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülür. Ayrıca, ajanslarda iç denetim yapmak üzere bir iç denetçi istihdam edilir. Sekreterlik, halkla ilişkiler, arşiv, idarî, malî ve personelle ilgili işlemler gibi işleri yürütecek olan destek personelinin sayısı, ajans toplam personel sayısının yüzde yirmisini geçemez.

Uzman personel ve iç denetçi, hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslar-arası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik, sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından veya bunlara denkliği Yüksek-öğretim Kurulunca kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından lisans düzeyinde mezun olmuş, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce dilinden en az 70 puan almış veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan belgeye sahip adaylar arasından istihdam edilir. Ayrıca, iç denetçide kamuda denetim elemanı olarak en az on yıl çalışmış olma şartı aranır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan, bu Kanunda belirtilen nitelikleri taşıyanlar, kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakati ile ajansta genel sekreter, iç denetçi veya uzman personel olarak istihdam edilebilir. Bunların kurumlarıyla olan ilişkileri iş akdinin yapılmasıyla son bulur. Bunlara verilecek ücret ile diğer malî ve sosyal haklar yapılacak iş akdi ile belirlenir. Bu şekilde istihdam edilenler, ajanstaki görevleri sona erdiğinde, öğrenim durumları, hizmet yılı ve unvanları dikkate alınarak önceki kurumlarında kariyerlerine veya durumlarına uygun boş bir kadro veya pozisyona en geç üç ay içinde atanırlar ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın en geç bir ay içerisinde göreve başlatılırlar. Ancak, bu kişilerin atanmalarında, önceki kurumlarındaki idarî unvanlar dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamındaki kişilerden, önceki kamu kurum ve kuruluşlarındaki kadrolarına müşterek kararname ile atananların, bu fıkraya göre yapılacak atama işlemleri ilgili bakan onayı ile yapılır. Bu fıkra uyarınca önceki kurumlarına dönen kişilerin ajansta geçen hizmetleri kazanılmış hak aylık

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

derece ve kademelerinde değerlendirilir. Bu durumda kıdem tazminatları ödenmez ve bu süreler emeklilik ikramiyesinin hesabında dikkate alınır. Bu şekilde görevlendirilecek personel sayısı toplam personel sayısının yüzde otuzunu aşamaz.

Ajans personeli, emeklilik ve sosyal güvenlik yönünden 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbidir.

Yönetim kurulu üyeleri ile genel sekreter ve ajansta istihdam edilecek tüm personelde;

- a) Türk Vatandaşı olmak,
- b) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- c) Affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak, şartları aranır.

Genel sekreter ile diğer personelin ücret ve gündelikleri ile diğer malî ve sosyal hakları Yüksek Planlama Kurulu kararıyla tespit edilen alt ve üst limitleri geçmemek üzere yönetim kurulunca belirlenir.

Ajans personeline ilişkin tüm ihtilaflar iş mahkemelerinde görülür.

Gelirler ve yönetilecek fonlar

MADDE 19 — Ajansın gelirleri ve yöneteceği fonlar şunlardır:

- a) Bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre belirlenecek pay.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

b) Avrupa Birliği ve diğer uluslararası fonlardan sağlanacak kaynaklar.

c) Faaliyet gelirleri.

d) Bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, bölgedeki il özel idareleri için; borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay.

e) Bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının, bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay.

f) Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca yapılan bağış ve yardımlar.

g) Bir önceki yıldan devreden gelirler.

Bakanlar Kurulu, il özel idareleri için belirlenen oranı yüzde beşe kadar yükseltmeye ya da bu Kanunda belirlenen oranına kadar indirmeye, belediyeler için belirlenen oranı ise; yarısına kadar indirmeye ya da bu Kanunda belirlenen oranına kadar yükseltmeye yetkilidir.

Birinci fıkranın (d) ve (e) bentlerinde belirtilen paylar, ilgili idare ve kuruluşlar tarafından haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılır. (d) bendinde belirtilen paylar, süresi içerisinde aktarılmadığı takdirde, bu idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılan paydan ilgisine göre Maliye Bakanlığı ve/veya İller Bankasınca kesilerek ilgili ajans hesabına aktarılır. Diğer alacakların tahsilinde, genel hükümlere göre işlem yapılır.

Giderler

MADDE 20 — Ajansın giderleri şunlardır:

a) Plân, program ve proje giderleri.

b) Proje ve faaliyet destekleme giderleri.

c) Araştırma ve geliştirme giderleri.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

- d) Tanıtım ve eğitim giderleri.
- e) Taşınır ve taşınmaz mal ile hizmet alım giderleri.
- f) Yönetim ve personel giderleri.
- g) Görevlerle ilgili diğer giderler.

Ajansın yıllık personel giderleri toplamı, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde onbeşini aşamaz.

Malî saydamlık ve hesap verme sorumluluğu

MADDE 21 — Ajanslar, finansal kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılmasında, denetimin sağlanması amacıyla, kamuoyunu zamanında bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu amaçla;

- a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,
- b) Yıllık çalışma programı ile bütçenin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,
- c) Ajanslar tarafından proje ve faaliyetlere sağlanan desteklerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,
- d) Ajans hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması, zorunludur.

Ajansların malî ve finansal kaynaklarının elde edilmesi, kullanılması ve malî denetiminin sağlanmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur.

Bütçe

MADDE 22 — Ulusal ve bölgesel düzeyde plân ve programlara, Yüksek Planlama Kurulunca belirlenen ödenek tavanına ve yıllık çalışma programına göre hazırlanan bütçe, ajansın bütçe yılı içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 23 — Ajans, Yüksek Planlama Kurulunca, 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ölçütlere göre her yıl haziran ayında genel bütçeden ajanslara yapılacak transferlere ilişkin gösterge niteliğinde belirlenen payların tavanları ile diğer gelir kalemlerine ilişkin tahminleri dikkate alarak bir sonraki yılın bütçesini hazırlar. Ulusal ve bölgesel düzeydeki plân ve programlar dikkate alınarak genel sekreterlikçe hazırlanacak bütçe taslağı ve çalışma programı, ağustos ayı başında yönetim kuruluna sunulur.

Bütçe taslağı yönetim kurulunca kabul edildikten sonra çalışma programı ile birlikte en geç eylül ayı başına kadar görüş alınmak üzere Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir. Bütçe, Genel Bütçe Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde kesinleştirilerek Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına sunulur.

19 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine göre yapılacak transfer ödeneği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı bütçesinde gösterilir. Bu ödenek aylık harcama programına göre Devlet Planlama Teşkilatınca ajanslara kullanılır.

Bütçenin kesinleşme tarihine kadar devam eden işler için yapılacak harcamalar yılı bütçesi ile ilişkilendirilir.

Bütçe sonuçları

MADDE 24 — Bütçe sonuçları, genel sekreter tarafından bütçe döneminin bitiminden sonraki mart ayı içinde yönetim kuruluna sunulur; yönetim kurulunda görüşülerek karara bağlanır.

Bütçe sonuçları onaylanmadığı takdirde İçişleri Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir. Bu kurumlar bu Kanunun ve/veya diğer ilgili kanunların ilgili hükümlerine göre işlem tesis eder.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Denetim

MADDE 25 — Ajanslarda iç ve dış denetim yapılır.

İç denetimde; ajansın faaliyetleri, hesapları, işlemleri ve performansı yönetim kurulu başkanı veya genel sekreter ile bir iç denetçi tarafından denetlenir. İç denetim raporları yönetim kuruluna ve kalkınma kuruluna sunulur.

Dış denetimde; İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca müştereken belirlenecek esas ve usûllere göre ajansın her türlü hesap ve işlemleri, yönetim kurulu tarafından her yıl en geç mart ayında ve gerekli görülen hallerde her zaman Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına göre kurulmuş bağımsız denetim kuruluşlarına incelenir. Bağımsız dış denetim kuruluşları, hazırladıkları raporu eş zamanlı olarak İçişleri Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına sunar. Denetim sonucu suç teşkil eden hususlarla ilgili gerekli işlemleri yapmaya İçişleri Bakanlığı, performansla ilgili değerlendirmeleri yapmaya ve gerekli tedbirleri almaya Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Bu maddeye göre bağımsız denetim yapan kuruluşların ortakları, yöneticileri ve çalışanlarının cezai sorumluluğu hakkında 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin (B) bendinin (3) numaralı alt bendi ile 48 ve 49 uncu maddeleri hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Muafiyet

MADDE 26 — Ajanslar; bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili iş ve işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 27 — Ajans, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

MADDE 28 — 19/6/1994 tarihli ve 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"1) Kalkınma ajanslarının koordinasyonunu sağlamak ve bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek."

MADDE 29 — 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesine "yapısal uyum politikalarının uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek sorunların çözümü amacıyla projeler geliştirmek ve bu konularda yapılacak çalışmaları koordine etmek," ifadesinden sonra gelmek üzere "kalkınma ajanslarının genel koordinasyonunu sağlamak ve bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek," ifadesi eklenmiştir.

MADDE 30 — 27/10/1989 tarihli ve 388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (f) bendi "nazım ve uygulama imar plânlarını yapmak veya yaptırmak," şeklinde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (i) bendi eklenmiş ve 3 üncü maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"i) Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerini kapsayan bölgelerde kurulacak kalkınma ajansları üzerindeki koordinasyon görevini, Devlet Planlama Teşkilatının belirleyeceği usûl ve esaslara göre yürütmek,"

GEÇİCİ MADDE 1 — Bütün ajanslar kurulup faaliyete geçene kadar 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca tahsis edilecek transfer ödeneği, kurulmuş ajans sayısı dikkate alınarak belirlenir. Ajanslar kuruldukları tarih itibarıyla

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

yılın geri kalanı için kendilerine düşen payı kullanma hakkını kazanır.

GEÇİCİ MADDE 2 — İlk yıl için ajansta istihdam edilebilecek olan azamî personel sayısı kuruluş kararnamesinde belirtilir.

GEÇİCİ MADDE 3 — Türkiye-Avrupa Birliği Malî İşbirliği kapsamında yürütülen bölgesel programların; bölgelerde yürütülmesi ve koordinasyonu amacıyla oluşturulan proje birimlerinin yürütmekte olduğu iş ve işlemler, bunlara ilişkin hak ve yükümlülükler ile her türlü taşınır mallar, kuruluş kararnamesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde ilgili ajansa devredilir.

Söz konusu proje birimlerinde çalışan personelden; görevli olduğu bölgede kurulan ajansın kuruluş kararnamesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde ilgili ajansa başvuranlardan, 18 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen öğrenim dalı dışındaki niteliklere sahip olanlar uzman personel, diğerleri ise destek personeli olarak bu Kanunun ilgili hükümlerine göre öncelikle istihdam edilir.

GEÇİCİ MADDE 4 — Kalkınma kurulu, kuruluş kararnamesinin yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içinde, ajans merkezi olarak tespit edilen ilin valisinin başkanlığında ilk toplantısını yapar.

Yürürlük

MADDE 31 — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32 — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

7 Şubat 2006

EK 1: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması

TR1: İstanbul

TR10: İstanbul

TR2: Batı Marmara

TR21: Edirne, Kırklareli, Tekirdağ

TR22: Balıkesir, Çanakkale

TR3: Ege

TR31: İzmir

TR32: Aydın, Denizli, Muğla

TR33: Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak

TR4: Doğu Marmara

TR41: Bilecik, Bursa, Eskişehir

TR42: Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya, Yalova

TR5: Batı Anadolu

TR51: Ankara

TR52: Karaman, Konya

TR6: Akdeniz

TR61: Antalya, Burdur, Isparta

TR62: Adana, Mersin

TR63: Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye

TR7: Orta Anadolu

TR71: Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde, Nevşehir

TR72: Kayseri, Sivas, Yozgat

TR8: Batı Karadeniz

TR81: Bartın, Karabük, Zonguldak

TR82: Çankırı, Kastamonu, Sinop

TR83: Amasya, Çorum, Samsun, Tokat

TR9: Doğu Karadeniz

TR90: Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon

TRA: Kuzeydoğu Anadolu

TRA1: Bayburt, Erzincan, Erzurum

TRA2: Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars

TRB: Ortadoğu Anadolu

TRB1: Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli

TRB2: Bitlis, Hakkâri, Muş, Van

TRC: Güneydoğu Anadolu

TRC1: Adıyaman, Gaziantep, Kilis

TRC2: Diyarbakır, Şanlıurfa

TRC3: Batman, Mardin, Şırnak, Siirt

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Resmî Gazete

6 Temmuz 2006 PERŞEMBE, Sayı : 26220

BAKANLAR KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2006/10550

“Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulması; Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığının 24/5/2006 tarihli ve 1227 sayılı yazısı üzerine, 25/1/2006 tarihli ve 5449 sayılı Kanunun 3, 8 ve geçici 2 nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu’nca 31/5/2006 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulmasına Dair Karar

Kuruluş ve merkez

MADDE 1 – (1) Adana İli merkez olmak üzere Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 ve İzmir İli merkez olmak üzere TR31 Düzey 2 bölgelerinde Kalkınma Ajansları kurulmuştur.

Kalkınma kurulunun yapısı ve oluşumu

MADDE 2 – (1) Kalkınma Kurulu, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşur.

(2) Kalkınma Kurulunda;

a) Kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde; merkezi idare, mahalli idareler, üniversiteler ve diğer kamu tüzelkişileri,

b) Özel kesim ve sivil toplum kuruluşları bünyesinde ise; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar, sendikalar, birlikler ve diğer sivil toplum kuruluşları, temsil edilir.

(3) Kalkınma Kurulunda, merkezi idare bünyesinde kaymakamlar ile il ve ilçe idare kurulu üyeleri; mahalli idareler bünyesinde ise belediye başkanları ile il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri yer alır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kalkınma kurulunun teşkili

MADDE 3 – (1) Kalkınma Kurulu, illerin dengeli şekilde temsilini sağlayacak yapıda toplam yüz üyeden oluşur.

(2) Kalkınma Kuruluna üye gönderecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının toplam temsilci sayıları ve Kalkınma Kurulunda illerin toplam üye sayıları ekli tablolarda gösterildiği şekilde belirlenmiştir. Kalkınma Kuruluna üye gönderecek kuruluşların toplam temsilci sayıları belirlenirken; kuruluşlar arasındaki denge ile bunların bölgesel kalkınmaya sağlayabilecekleri muhtemel katkılar, bölgedeki nispi ağırlıkları, bölge potansiyelini taşıma kapasiteleri ve misyonları dikkate alınmıştır. TR62 Düzey 2 Bölgesi bakımından Kalkınma Kurulunda illerin toplam üye sayıları ise her bir ilde 25 üye taban olarak kabul edilmek ve geri kalan üye sayısı illerin 2000 yılı nüfus sayımı sonuçları doğrultusunda bölgedeki nüfus oranlarına göre dağıtılmak suretiyle hesaplanmıştır.

(3) Ekli tablolarda gösterilmiş olan sayılar gerek görüldüğü takdirde zaman içerisinde bu Kararda belirtilen esaslar dahilinde yeniden belirlenir.

(4) TR62 Düzey 2 Bölgesi bakımından illerin kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşları itibarıyla kaç üye ile temsil edileceği kararlaştırılmadan önce, valinin başkanlığında her ilin Ajans Yönetim Kurulundaki üyeleri kendi aralarında biraraya gelerek, il düzeyinde gerekli araştırma ve incelemeleri yapar ve kuruluşların sayılarını, etki ve etkinliklerini dikkate alarak, bunların illerinde sahip olduğu ağırlığı belirler.

(5) TR62 Düzey 2 Bölgesi bakımından illerin kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşları itibarıyla kaç üye ile temsil edileceği, ekli Tabloda boş olan satır ve sütunların doldurulması suretiyle, Ajans Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bilgisine sunulur. Bu belirlemede, ekli Tabloda satır ve sütun toplamları şeklinde gösterilen illerin toplam üye sayılarına ve kuruluşların bölge

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

itibarıyla toplam temsilci sayılarına uymak zorunludur. Ajans Yönetim Kurulu gerek gördüğü takdirde bu Kararda belirtilen esaslar dahilinde ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşünü almak suretiyle, illerin kuruluşlar itibarıyla kaç üye ile temsil edileceği konusunda değişiklik yapabilir.

(6) İli temsil edecek kuruluşlar ile bunların kaç üye ile temsil edileceği, o ilin valisi tarafından belirlenir. TR62 Düzey 2 Bölgesi bakımından bu belirleme, yukarıdaki fıkraya göre Ajans Yönetim Kurulunca yapılan dağılıma uygun olarak yapılır. Valiler ili temsil edecek kuruluşları belirlerken, söz konusu kuruluşun il içindeki etki ve etkinliğini, ili temsil yeteneğini, ile yapacakları muhtemel katkıyı ve söz konusu kuruluşun varsa sahip olduğu üye sayılarını dikkate alır. Valiler gerekli gördükleri takdirde, o ilin toplam ve kuruluşlar düzeyindeki üye sayılarına uymak ve Ajans Yönetim Kurulunun görüşünü almak şartıyla, ili temsil edecek kuruluşlar ile bunların kaç üye ile temsil edileceği konusunda değişiklik yapabilir.

Kalkınma kurulu üyeliği

MADDE 4 – (1) Kalkınma Kurulu üyeleri iki yıl için görev yaparlar.

(2) Kalkınma Kurulu üyelerinden birinin ölümü, istifası, iflası, kısıtlanması, bir yılı aşan hürriyeti bağlayıcı bir ceza alması veya temsil ettiği kuruluş ile ilişkisinin herhangi bir şekilde sona ermesi halinde, üyelik kendiliğinden sona erer. Ayrıca geçerli bir mazereti olmaksızın üst üste iki defa Kalkınma Kurulu toplantısına katılmayan üyelerin üyelikleri de kendiliğinden düşer. Boşalan üyelikler için yeni üye, en geç bir ay içerisinde ilgili kuruluş tarafından belirlenir ve Ajansa bildirilir.

(3) Kalkınma Kurulu üyeleri sadece bir kuruluşu temsil eder. Kalkınma Kurulu üyeliği, üyelerin temsil ettikleri kuruluşlardaki görevlerini sürdürmelerine engel teşkil etmez.

(4) Görev süresi sona eren üyeler, temsil ettikleri kuruluşların bu yönde karar vermesi halinde Kalkınma Kurulunda yeniden

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

görev alabilirler. Ancak bir üye üst üste en fazla üç dönem için görev yapabilir.

Azami personel sayısı

MADDE 5 – (1) Ajanslarda ilk yıl için en fazla 30 uzman personel ve 5 destek personeli olmak üzere toplam 35 personel istihdam edilir.

Tereddütlerin giderilmesi

MADDE 6 – (1) Bu Kararın uygulanması sırasında doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar ile uygulamaya ilişkin aksaklıkları gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye, ilke ve standartları belirlemeye ve uygulama birliğini sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapmaya, bu hususta gerekli her türlü bilgi ve belgeyi istemeye Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Kararı Bakanlar Kurulu yürütür.

TR62 ve TR31 DÜZEY 2 BÖLGELERİNDE KALKINMA KURULU ÜYE SAYILARININ, İLLER ve KURULUŞLAR İTİBARIYLA TOPLAM DAĞILIMINA İLİŞKİN TABLO

TR62 DÜZEY 2 BÖLGESİ

İLLER

KAMU KURUM ve KURULUŞLARI

ÖZEL KESİM ve STK

TOPLAM

TR31 DÜZEY 2 BÖLGESİ

ADANA MERSİN TOPLAM İZMİR

40

30

60

70

49

51

100

100

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kalkınma Ajanslarının Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Kalkınma Ajanslarının çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 25/1/2006 tarihli ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına ve ikinci fıkrasının (h) bendi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Ajans: Kalkınma Ajansını,
- b) Bölge: 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun Ek-1 sayılı listesinde yer alan Düzey 2 İstatistikî bölge birimini,
- c) Kuruluş kararnamesi: Kalkınma ajanslarının kuruluşuna dair Bakanlar Kurulu Kararını,
- ç) Müsteşarlık: Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kalkınma Kurulu

Temel ilkeler

MADDE 4 – (1) Kalkınma Kurulunda demokratik ilkeler geçerli olup, eşitlik, adalet, düşünce ve ifade özgürlüğü ve açık sayım kuralları ile bölgenin kalkınması hedef ve amacı

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

doğrultusunda iller ve kesimler arasında dayanışma ve uzlaşma esastır.

İlk toplantı

MADDE 5 – (1) Kalkınma Kurulu, kuruluş kararnamesinin yayımlandığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde, ajans merkezi olarak tespit edilen ilde ve ajans merkezi olarak tespit edilen ilin valisinin Başkanlığında ilk toplantısını yapar.

(2) Kalkınma Kurulunun ilk toplantı tarihi ve yeri, Ajans merkezi olarak tespit edilen ilin valisi tarafından tespit edilerek, temsilci gönderecek ilgili kuruluşlara toplantı gününden en az bir hafta önce yazılı olarak bildirilir ve Kalkınma Kurulu ilk toplantıya çağrılır. İlk toplantı tarihi ve yeri, Ajansın kurulu olduğu bölgeye dahil illerin her birindeki yerel gazetelerde ve Ajansın veya valiliklerin internet sitesinde ilan edilir.

(3) Ajans merkezi olarak tespit edilen ilin valisi tarafından yoklama yapılarak çoğunluğun olduğu tespit edildikten sonra Başkan tarafından Kurulun en genç iki üyesi geçici katip olarak davet olunur. Toplantı gündemi Başkan tarafından okunduktan sonra ikisi yedek olmak üzere dört katip üye gizli oyla ve oy çokluğuyla seçilir. Geçici katipler yerlerini seçilen asıl katip üyelere bırakırlar. Katip üyeler iki yıl için görev yapar.

Başkan ve başkan vekili seçimi ile divan kurulu başkanlığı

MADDE 6 – (1) Kalkınma Kurulu, yapacağı ilk toplantıda, kendi üyeleri arasından bir Başkan ve bir Başkan vekili ile, tek ilden oluşan bölgelerde, Yönetim Kurulunda görev yapmak üzere, özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşundan üç asıl temsilci ve sıralı olarak altı yedek temsilci seçer. Bu kişilerin seçilme işlemlerini, Başkan ve Ajansın kurulu olduğu bölgeye dahil illerden gelen en yaşlı birer üyeden teşekkül eden Divan Kurulu Başkanlığı yürütür ve sonuçlandırır. Bir ilden oluşan bölgelerde Divan Kurulu Başkanlığı, Başkan ve en yaşlı iki üyeden oluşur.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Divan Kurulu Başkanı, Ajans merkezi olarak tespit edilen ilin valisidir.

(2) Kalkınma Kurulu Başkan ve Başkan vekilinin seçiminde aday sayısının ikiden fazla olması halinde seçim iki turlu yapılır. İlk turda adaylar arasından en fazla oyu alan iki kişi ikinci turdaki oylamaya katılır. İkinci turda, toplantıya katılanların çoğunluğunun oyunu alan aday Başkan, diğer aday ise Başkan vekili olarak seçilir. İkinci turda katılanların çoğunluğu sağlanamazsa, tekrar ikinci tur oylama yapılır ve bu oylamada en çok oyu alan kişi Başkan, diğer aday ise Başkan vekili seçilir.

(3) Kalkınma Kurulu Başkan ve Başkan vekilinin görev süresi iki yıl olup, Başkan ve Başkan vekilinin temsil ettiği kurum ile mensubiyeti sona erdiğinde yada ölüm, istifa, iflas, kısıtlanma ile hürriyeti bağlayıcı bir mahkumiyet cezası alması veya yüz kızartıcı suç yahut terör suçu işlemesi durumlarında, Kurul Başkanlığı ve Başkan vekilliği görevleri de sona erer ve ilk toplantıda yeniden Başkan ve Başkan vekili seçimi yapılır.

(4) Bir ilden oluşan bölgelerde Yönetim Kurulunda görev alacak özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşu temsilcileri için ayrı bir seçim yapılır. Bu seçimde üyeler aday listesi içinden en fazla üç aday için oy kullanır ve adaylar arasından en fazla oyu alan ilk üç kişi, Yönetim Kurulunda görev yapar. Aday sayısının üçten az olması halinde, Kurul Başkanı boş olan Yönetim Kurulu üyeliği sayısının iki katı oranında aday belirler ve bu kişiler üzerinden aynı usulde seçime gidilerek geri kalan üyeler belirlenir. Yedek üyelerin seçiminde de asıl üyelerin seçiminde uygulanan usuller **Toplantı zamanı ve toplantı ve karar yeter sayısı**

MADDE 7 – (1) Kalkınma Kurulu, Kurul Başkanının daveti üzerine yılda en az iki defa toplanır. Kurul, toplantıların hangi gün yapılacağını genel olarak belirleyebileceği gibi, Kurul Başkanı da her toplantının sonunda gelecek toplantının hangi gün yapılacağını kararlaştırabilir.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

(2) Ayrıca Kurul, üye tam sayısının beşte birinin talebi üzerine Kurul Başkanı tarafından olağanüstü toplantıya çağrılır. Bu toplantıda, çağrıda belirtilen konuların dışında başka bir husus görüşülemez.

(3) Toplantıların süresi en çok beşer gün olup, toplantı süresi sona erdiği halde konuların incelenmesi ve görüşülmesi neticelenmemiş ise Kalkınma Kurulu iki günü geçmemek üzere toplantıyı uzatabilir ancak bu durumun sebebi İçişleri Bakanlığına ve Müsteşarlığa bildirilir.

(4) Birden fazla ilden oluşan bölgelerde kurul toplantıları, alfabetik sıraya göre her bir ilde sırayla yapılır.

(5) Kalkınma Kurulu, üye tam sayısının yarıdan bir fazlası ile toplanır ve katılanların çoğunluğu ile karar alır. Toplantı yeter sayısı sağlanamayan hallerde on beş günü aşmayacak şekilde yeni toplantı tarihi Başkan tarafından belirlenir ve bu toplantıda toplantı yeter sayısı aranmaz.

(6) Bir konu hakkında hazır bulunan üyelerin çoğunluğunun oyu sağlanamazsa, o konunun görüşülmesi ertesi güne bırakılır.

(7) Oyların eşitliği halinde Başkanın kullandığı oy yönünde karar alınmış sayılır. Toplantı ve karar yeter sayılarının hesabında kesirli sayılar tam sayıya yükseltilir.

Toplantı gündemi ve çağrı usulü

MADDE 8 – (1) Toplantının tarihi, yeri, saati ve gündemi, toplantının yapılacağı günden en az on beş gün önce üyelere bildirilir. Bu sürenin hesabında duyuru günü ile toplantı günü hesaba katılmaz. Kurul üyelerine bildirim, imza karşılığı gündemin teslimi, taahhütlü posta, telefon, faks, ajans internet sitesinde yayımlama, elektronik posta gibi ispat edici yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır. Telefonla bildirimde, bildirim hangi numaralı telefonla, ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı ve kiminle görüşüldüğü hususunda bildiri yapan kişi tarafından imzalanmış bir belge düzenlenir. Toplantının tarihi, yeri, saati ve gündemine ilişkin bilgilerde

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

meydana gelecek değişiklikler aynı usulde derhal bildirilir ve ilan olunur.

(2) Olağanüstü toplantının, buna ilişkin talebin intikalinden itibaren 10 gün içinde yapılması zorunludur.

(3) Toplantı gündemi, bir önceki Kalkınma Kurulu toplantısında kararlaştırılır. Son Kalkınma Kurulu toplantısından sonra Kurul Başkanı gündeme konu ekleyebileceği gibi, beşte bir oranındaki üyeler de yazılı talep karşılığında gündeme konu ekleyebilir. Ajans Yönetim Kurulunun görüşülmesini istediği konular ilk Kalkınma Kurulu toplantısında gündeme alınarak öncelikle görüşülür.

(4) Kalkınma Kurulunda gündeme bağlılık esastır. Yapılan toplantı sırasında, gündem değişikliği yapmak, gündemin sırasında değişiklik yapmak, gündemden konu çıkarmak veya gündeme konu eklemek hususları, toplantıya katılan üyelerin çoğunluğunun kararı ile mümkündür. Kurul Başkanı gündemin sırasında değişiklik yapmaya yetkilidir.

(5) Kalkınma Kurulu toplantısının tarih, gün, yer, saat ve gündemi, toplantı tarihinden en az on beş gün önce İçişleri Bakanlığına ve Müsteşarlığa da bildirilir ve Ajansın internet sitesinde ilan edilir.

Başkanlık divanı

MADDE 9 – (1) Başkanlık divanı bir Başkan ve iki katip üyeden oluşur. Başkanın bulunmadığı durumlarda Başkan vekili Kurula Başkanlık eder. Başkan vekilinin de bulunmaması durumunda, varsa katip üyeler, yoksa en genç iki Kurul üyesi tarafından imzalanmış tutanakla durum tespit edilerek toplantı yapılmaksızın Kurul kapatılır ve durum en geç üç gün içerisinde Müsteşarlığa bildirilir. Bu durumda Yönetim Kurulu tarafından en geç on beş gün içerisinde yeni bir toplantı günü belirlenir ve bu toplantıda da Başkan ve Başkan vekilinin bulunmaması halinde Başkanlık ve Başkan vekilliği görevi düşer. Bu takdirde Başkan ve Başkan vekili için bu Yönetmelikte belirtilen usule göre yeniden seçim yapılır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

(2) Başkanlık Divanının çalışmalarına yardımcı olmak üzere, Başkanlık Divanı kararıyla Ajans destek personeli içinden görevli bulundurulabilir. Ancak bunların sayısı üçü aşamaz.

Görüşmeler ve yönetim

MADDE 10 – (1) Başkanlık divanı yerini aldıktan sonra Başkan tarafından yoklama yaptırılır ve toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde, Kurulun birleşimi Başkan tarafından açılır. Gündeme geçilmeden önce, Başkan tarafından görevlendirilen katip üye, bir önceki birleşimde Kurulda görüşmelere katılan üyelerin adları ile konuşmaların, okunan belgelerin ve alınan kararların özetlerini kapsayan tutanağı okur. Ayrıca Başkan, Kurula sunulacak konular varsa bildirir, Kurul Başkanlığına hitaben verilmiş olan dilekçeleri kabul eder ve Kurula sunar.

(2) Daha sonra gündeme geçilerek gündem maddeleri sırasıyla okunur ve görüşmeye başlanır. Görüşmelerde konuşmak için önceden Başkanlıktan söz istenmesi gerekir.

(3) Kurul üyelerinden her biri Ajansı ilgilendiren konularda öneride bulunmaya yetkilidir. Bu öneri katılanların çoğunluğu tarafından kabul edilirse gündeme alınır. Ancak Kurul, Ajansı ilgilendirmeyen konular ile şahsi, etnik veya siyasi konularda dilek ve temennilerde bulunamaz, görüşme yapamaz ve karar alamaz.

(4) Ayrıca görüşülen konular hakkında üyeler her zaman teklifte bulunabilirler. Üyelerin çoğunluğu kabul ettiği takdirde teklif görüşmeye alınır.

(5) Üyelerin gündem dışı konuşma isteği yazılı olarak Başkana bildirilir. Söz verip vermemek ve söz verildiğinde süresini ve zamanını belirlemek yetkisi Başkana aittir. Başkan veya üyelerin teklifi üzerine görüşmelerin yeterli olduğu Kurulca kabul edildiği takdirde başka üyeye söz verilemez.

(6) Görüşmeler herkese açıktır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

(7) Kalkınma Kurulu gerek gördüğü takdirde, gündemdeki konularla ilgili olarak, Ajans Genel Sekreteri ile uzman kişi veya kuruluş temsilcilerini davet edip dinleyebilir.

(8) Yönetim Kurulu üyeleri, Kalkınma Kurulu toplantılarına iştirak edebilir ancak görüşülen konular hakkında görüş bildiremez ve oylamalara katılamaz.

(9) İçişleri Bakanlığı ve Müsteşarlık gerek gördüğü takdirde Kalkınma Kurulu toplantılarına katılmak üzere gözlemci gönderebilir.

Kurulda düzenin sağlanması

MADDE 11 – (1) Kurul Başkanı, Kurul çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür. Kurul görüşmeleri sırasında söz alan üyelerin konu dışına çıkmaları, şahsi, etnik veya siyasi konularda dilek ve temennilerde bulunmaları, kişiliği zedeleyici söz söylemeleri, diğer üyelerin hatibin sözünü kesmesi ve Kurulun düzenini bozacak davranışta bulunmaları yasaktır. Buna aykırı davranışta bulunan üyeler, Başkan tarafından uyarılır. İki defa uyarılan üye yine davranışlarında ısrar ederse Başkan tarafından toplantıdan çıkarılır ve üç birleşime kadar Kurula devamı yasaklanabilir.

(2) Kurul görüşmeleri sırasında, görüşmelerin devamının mümkün olmadığının Başkanlıkça tespiti halinde, Başkan tarafından ilgililere ihtarda bulunulur. Buna rağmen görüşmelerin devamının sağlanamayacağı anlaşılırsa, Başkan oturuma ara verebileceği gibi, görüşmeleri bir gün sonraya veya ileri bir tarihe erteleyebilir. Yapılan ihtarla rağmen, Kurul görüşmelerinin devamına engel olur tarzındaki hareketlerine devam eden üyelerin on birleşime kadar Kurula devamı Başkan tarafından yasaklanabilir.

Oylama usulleri

MADDE 12 – (1) Kalkınma Kurulunda oylama usulleri gizli oylama, işaretle oylama ve açık oylama olmak üzere üç türdür.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

a) Gizli Oylama: Gizli oy, Kurul üyelerinin oy pusulasına seçeceği kişi veya kişilerin adlarını veya kabul, red veya çekimser kelimelerini yazıp, tanıtıcı hiçbir işaret koymadan sandığa atmasıdır. Gizli oylamalarda kullanılacak oy pusulaları zarfla birlikte Başkanlıkça mühürlü şekilde düzenlenir. Üyeler, seçimlerde oy pusulasına isim yazmak, tutanaklar hakkında ise kabul, red veya çekimser kelimesini yazmak suretiyle oylarını kullanırlar. Bundan sonra katip üyeler tarafından Başkanın gözetimi altında sandıktaki oy pusulaları sayılır ve üye adedince olduğu tespit edildikten sonra zarflar açılır. Bunlarda yazılı isimler veya kabul, red veya çekimser kelimeleri sayı olarak tespit edilir. Sonuç Başkan tarafından Kurula bildirilir. Gizli oylamalarda, oylarda eşitlik halinde oylama bir defa daha tekrarlanır, yine eşitlik olursa kuraya başvurulur. Kura birbirinin aynı olan ve üzerinde adlar veya kabul veya red kelimeleri yazılı bulunan kağıtlar bir torbaya konularak katip üyelerden biri tarafından çekilir. Torbadan çekilen isim veya görüş kazanmış olur.

b) İşaretle Oylama: Kurul üyesinin elini yukarı kaldırarak veya ayağa kalkarak oyunun alınmasıdır. İşaretle oylamada alınan oyları tespit etmek Başkanlık divanına aittir. Çoğunluk olup olmadığından şüphe ve tereddüt edilirse, bir defa daha oya başvurulur. Yine şüphe giderilemediği takdirde ad okunmak suretiyle açık oya başvurulur.

c) Açık Oylama: Üzerinde üyelerin ad ve soyadları yazılı oy pusulalarının sandığa atılması veya varsa elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya üyelerin adlarının okunması üzerine, adı okunan üyenin ayağa kalkarak kabul, çekimser veya red demesi suretiyle yapılan oylamadır. Sandığa atılmak suretiyle yapılan oylamalarda sandık, Başkanın gözetiminde ve Kurul önünde katip üyeler tarafından açılır. Oy pusulaları sayılır ve çeşitleri ayrı ayrı tutanaklara geçirildikten sonra Başkan sonucu Kurula bildirir.

(2) İşaretle ve açık oylamalarda eşitlik halinde Başkanın kullandığı oy yönünde karar alınmış sayılır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

(3) Kalkınma Kurulunda; kendi üyeleri arasından bir Başkan ve bir Başkan vekili ve tek ilden oluşan bölgelerde Yönetim Kurulunda yer alacak özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşları temsilcilerini ve iki katı yedeklerini sırasıyla seçmek işleri gizli oylama ile karara bağlanır. Bunun dışındaki işlem ve kararlarda oylama usulüne karar vermek yetkisi Başkana aittir.

Birleşime son verilmesi

MADDE 13 – (1) Birleşime son verme yetkisi Başkana aittir. Birleşime son verilirken gelecek birleşimin günü ve saati Başkan tarafından üyelere duyurulur ve Ajansın internet sitesinde ilan edilir.

Tutanak düzenlenmesi

MADDE 14 – (1) Kurul görüşmeleri ve karara bağlanan konular, katip üyeler veya divanın sorumluluğunda görev yapan kişiler tarafından tutanağa geçirilir. Tutanak düzenlenmesinde, görüşmelerin doğru ve zamanında tutanağa geçirilmesini teminen her türlü teknik araç ve gereçten faydalanılır.

(2) Tutanaklar görüşmelerin sonunda Başkanlık Divanınca Kurula bildirilir ve tutanakta esası etkileyen bir hata bulunması durumunda söz konusu hata Kurul kararı ile düzeltildikten sonra Başkan ve katip üyelerce imzalanır.

Kurul kararları

MADDE 15 – (1) Kalkınma Kurulu kararları, kamuoyuna ilan edilir ve toplantıya ilişkin bir sonuç bildirgesi yayımlanır. Toplantı sonuçları, karar özetleri ile birlikte en geç bir hafta içerisinde Müsteşarlığa rapor halinde sunulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yönetim Kurulu

İlk toplantı

MADDE 16 – (1) Yönetim Kurulu, bir ilden oluşan bölgelerde ilk Kalkınma Kurulu toplantısından itibaren, birden

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

fazla ilden oluşan bölgelerde ise kuruluş kararnamesinin yayımlandığı tarihten itibaren en geç on beş gün içerisinde ilk toplantısını yapar.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 17 – (1) Yönetim Kurulu, üye tam sayısının yarısından bir fazlası ile her ay en az bir kere toplanır. Yönetim Kurulu ayın belirli gün veya günlerini mutad toplantı zamanı olarak belirleyebilir. Yönetim Kurulu tarafından mutad bir toplantı zamanı belirlenmişse Kurul davete ihtiyaç olmaksızın kendiliğinden toplanır. Böyle bir toplantı günü öngörülmemişse toplantı tarihi, Yönetim Kurulu Başkanı veya onun izinli, raporlu, görevli olması durumunda Başkan vekili tarafından tespit edilir ve toplantıdan en az beş gün önce üyelere Genel Sekreterlik tarafından bildirilir. Olağanüstü durumlarda bu süre üç güne kadar indirilebilir.

(2) Yönetim Kurulu, Ajans merkezinin bulunduğu il dışındaki bölge illerinde de toplantı yapabilir.

(3) Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin bütün toplantılarda hazır bulunmaları esastır. Yönetim Kurulu üyelerinden mazeretleri nedeniyle toplantıya katılamayacak olanların mazeretlerini yazılı olarak Yönetim Kuruluna sunmaları gereklidir. Acele hallerde, yazılı bildirim sonradan yapılmak kaydıyla, diğer iletişim araçlarıyla durum Başkan veya Başkan vekiline bildirilebilir.

(4) Yönetim Kurulu toplantılarına Başkanın yokluğunda Başkan vekili Başkanlık eder.

(5) Yönetim Kurulu, toplantıya katılanların oy çokluğu ile karar alır. Eşitlik durumunda, Başkanın kullandığı oy yönünde karar alınmış sayılır. Kararlarda çekimser kalınamaz. Karşı görüşte olan üyeler bunun sebeplerini yazar ve imza ederler.

(6) Ajans Genel Sekreteri, oy hakkı olmamak kaydı ile Yönetim Kurulu toplantılarına katılır. Ayrıca Yönetim Kurulu gerek gördüğü takdirde belli bir konuda görüşlerini bildirmeleri

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

istenen uzman kişilerle, gündemdeki konu ile ilgili kişileri veya kuruluş temsilcilerini toplantılarına davet edip dinleyebilir.

Yönetim kurulunun çalışma usulleri

MADDE 18 – (1) Yönetim Kurulu çalışmalarını aşağıdaki esas ve usullere göre yürütür:

a) Yönetim Kurulu toplantılarında görüşülecek veya karara bağlanacak hususlar Genel Sekreter tarafından gündeme teklif edilir. Gündem önce Başkanın onayına sunulur ve kesin şeklini aldıktan sonra, toplantı tarihinden en az üç gün önce ekleri ile birlikte yazılı olarak Yönetim Kurulu üyelerine bildirilir. Genel Sekreterliğin gündemdeki konulara ilişkin inceleme, sonuç ve önerilerini içeren raporlar da gündemle birlikte üyelere dağıtılır. Yönetim Kurulu toplantısı başlangıcında gündem değişikliği teklifi yapılabilir ve toplantıya katılan Kurul üyelerinin çoğunluğunun kararı ile gündemde değişiklik gerçekleştirilir.

b) Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar yazılır ve birbirini izleyen sayfa numaralı bir deftere tarih ve numara sırasıyla geçirilir. Ayrıca toplantıda görüşülen konuları, tartışmaları ve alınan kararları özetleyen toplantı tutanağı tutulur ve toplantı sonunda üyeler tarafından imzalanır. Karar yazımı ve tutanak tutulması için gerek görülürse Ajans personeli de toplantıya katılabilir.

c) Yönetim Kurulunun alacağı kararların gerektirdiği yazışmalar, dağıtım ve haberleşme işlemleri Genel Sekreterlikçe yürütülür. Ajansın çalışma birimlerine gönderilecek olan onaylı karar örneklerinde farklı görüş ve açıklamalar bulunamaz. Karar örneklerinin aslına uygunluğu Yönetim Kurulu Başkanı veya Başkan vekili tarafından onaylanır.

(2) Yönetim Kurulu toplantısında görüşülen konular ve alınan kararlar hakkında basın ve yayın organlarına ancak Yönetim Kurulu Başkanı veya yetkilendireceği Yönetim Kurulu üyesi tarafından açıklama yapılır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Yatırım Destek Ofisleri

Yatırım destek ofislerine başvuru

MADDE 19 – (1) Yatırımcılar, bir dilekçe ekinde, ilgili mevzuatta belirtilen bilgi ve belgelerle Yatırım Destek Ofislerine başvurur. Bu başvuru sonucunda Yatırım Destek Ofislerinde geçen süreler, ilgili mevzuatta belirtilen sürelerden sayılmaz. Buna göre;

a) Yatırım Destek Ofislerine yapılacak başvuru, söz konusu izin ve/veya ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için ilgili mevzuatta öngörülen yetkili mercie başvuru süresini durdurur.

b) İlgili mevzuatta geçerliliği belli bir süre ile sınırlandırılmış belgelerde, belgenin geçerliliği Yatırım Destek Ofislerine başvuru tarihiye göre belirlenir.

(2) İzin ve ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için Yatırım Destek Ofisleri tarafından ilgili mercilere yapılan başvurular, yatırımcı tarafından yapılmış sayılır.

(3) Yatırım Destek Ofislerine, söz konusu yatırım için gerekli olan işlemlerin tamamı için başvurulabileceği gibi, sadece bir veya birden fazla işlem için de başvurulabilir. Yatırımcı tarafından önceden ilgili yerlere başvuru ancak henüz sonuçlanmamış işlemler, yatırımcının bu yöndeki talebini içeren dilekçesi üzerine, Yatırım Destek Ofisleri tarafından takip edilerek sonuçlandırılır.

(4) Yatırım Destek Ofislerine başvurulduğunda, başvuru sahibine veya vekiline bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1 sayılı Başvuru Alındı Belgesi verilir.

(5) Yatırımcılar, Yatırım Destek Ofislerine başvururken doğru ve eksiksiz bilgi vermekle yükümlü ve sorumludur.

Başvuru yapılabilecek yatırım ve işlemler

MADDE 20 – (1) Yatırım Destek Ofislerinin takip ve koordine edeceği işlemler; gayri sıhhi müessese niteliğindeki kuruluşların imalat, madencilik, ulaştırma, taşımacılık, turizm, eğitim, sağlık ve enerji sektörlerindeki çevre, insan sağlığı, iş

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

güvenliği ve gıda konularındaki izinlerle maden arama ruhsatı hariç olmak üzere yatırım yeri konularındaki izinlerle sınırlıdır.

(2) Bunlar dışında kalan izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemlerin Yatırım Destek Ofisleri tarafından takip ve koordine edilmesi, Yönetim Kurulunun kararına bağlıdır.

Dosya tutma

MADDE 21 – (1) Yatırım Destek Ofisleri, kendilerine yapılan başvuruları dosyalayarak, başvurulara bir dosya sıra numarası verir. Yatırım Destek Ofislerinin söz konusu yatırıma ilişkin yaptığı bütün iş ve işlemler bu dosyada muhafaza edilir. Yatırımcılar, Yatırım Destek Ofisleri ile olan bütün iş ve işlemlerini, kendilerine verilen dosya sıra numarası ile takip eder ve yürütür.

(2) Yatırım Destek Ofislerindeki dosyalar, ancak iş sahibi veya vekili tarafından incelenebilir. Yatırım Destek Ofislerinde görev yapan personel, dosyalardaki bilgi ve belgelerin gizliliğine uymakla yükümlü olup, bunların ifşa edilmesinden veya ilgili olmayan kişiler tarafından incelenmesinden sorumludur.

(3) Yatırım Destek Ofisleri, dosyaları yatırımın sona erdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle saklamakla yükümlüdür. Bu tarihten sonra dosyalar, talepleri halinde ilgililerine iade veya imha edilir. İmha edilecek dosyalara ait, başvuru sahibinin ve yatırımın adı, hangi iş ve işlemler için Yatırım Destek Ofislerine başvurulduğu gibi hususlar elektronik ortamda muhafaza edilir.

Ön inceleme

MADDE 22 – (1) Yatırım Destek Ofisleri kendilerine gelen başvuruları, öncelikle ön incelemeye tabi tutar. Ön incelemede, başvuruyu yapan kişinin yetkili olup olmadığı, başvurunun zamanında, söz konusu izin ve/veya ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için ilgili mevzuatta öngörülen süre içerisinde, yapılıp yapılmadığı, başvurunun söz konusu izin ve/veya ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için gerekli bilgi ve/veya belgeleri içerip içermediği gibi hususlar araştırılır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

(2) Ön inceleme, başvuru sırasına göre en geç üç iş günü içerisinde sonuçlandırılır.

(3) Ön inceleme sonucunda başvurunun;

a) Zamanında yapılmadığı anlaşıldığı takdirde başvurunun reddine,

b) Yetkili kişilerce yapılmadığı yahut söz konusu izin veya ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için gerekli bilgi ve/veya belgeleri içermediği anlaşıldığı takdirde, söz konusu eksiklik ve/veya yanlışlıkların ilgisine bildirilmesine,

c) Yetkili kişilerce, zamanında ve söz konusu izin veya ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için gerekli bilgi ve/veya belgelere sahip olunarak yapıldığı anlaşıldığı takdirde, başvurunun kabulüne,

karar verilir.

(4) Bu maddeye göre ön inceleme sonucunda başvurunun yetkili kişilerce yapılmadığı yahut söz konusu izin veya ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemler için gerekli bilgi ve/veya belgeleri içermediğinin anlaşılması nedeniyle, söz konusu eksiklik ve/veya yanlışlıkların ilgisine bildirildiği hallerde, Yatırım Destek Ofislerine başvurmak ile durmuş olan ilgili mevzuatta belirtilen süreler, söz konusu eksiklik ve/veya yanlışlıklar giderilip Yatırım Destek Ofislerine intikal ettirilene kadar yeniden işlemeye başlar.

(5) Ön incelemenin sonucu, başvuru sahibinin elektronik posta adresine ön incelemenin sona erdiği gün bildirileceği gibi, başvuru sahibine yazılı olarak da derhal bildirilir.

(6) Kabul edilen başvurular için, başvuru sahibine veya vekiline; bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 sayılı Başvuru Kabul Belgesi verilir.

Başvuruların ilgili makamlara intikali

MADDE 23 – (1) Ön inceleme sonucunda kabul edilen başvurular, Yatırım Destek Ofisleri tarafından, en geç iki iş günü içerisinde, söz konusu izin ve/veya ruhsat işlemini yahut diğer idari iş ve işlemleri yapacak olan ilgili makam veya makamlara intikal ettirilir ve gerekli takip işlemleri yapılır.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

(2) Kabul edilen başvuruların ilgili makam veya makamlara intikali halinde, başvuru sahibi yatırımcılara; bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-3 sayılı Başvuru İntikal Belgesi verilir.

İhtiyarilik ve ücretsizlik

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında Yatırım Destek Ofislerine başvurmak, yatırımcıların kendi isteğine bağlıdır.

(2) Yatırım Destek Ofislerinde yatırımcılara sunulan hizmetler ücretsizdir. Ancak izin ve ruhsat veya diğer idari iş ve işlemler için ilgili mevzuatta öngörülen harç, ücret ve diğer mali yükümlülükler iş sahibine aittir.

İntikalin en kısa sürede sonuçlandırılması ilkesi

MADDE 25 – (1) İlgili merciler, Yatırım Destek Ofislerince kendilerine intikal ettirilen iş veya işlemleri öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırmak zorundadır. Bu kural, söz konusu iş veya işlemler için ilgili mevzuatta belli bir süre öngörülen hallerde dahi geçerlidir.

Bilgi isteme

MADDE 26 – (1) Yatırım Destek Ofisleri, intikal ettirilen iş veya işlemlerin akıbeti veya gecikme nedenleri hakkında her zaman ilgili mercilerden bilgi istemeye yetkilidir. Aynı şekilde başvuru sahipleri de Yatırım Destek Ofislerinden bilgi isteyebilir.

(2) İlgili merciler ile Yatırım Destek Ofisleri, bu istemleri, en geç bir hafta içerisinde, tam ve doğru bir şekilde cevaplandırmak zorundadır.

Bilgi verme ve aylık faaliyet raporu

MADDE 27 – (1) Yatırım Destek Ofisleri, iş ve işlemleri konusunda; kendisine başvuranların sayısı, başvuru alan yatırım ve işlemler, tamamlanan veya tamamlanamayan iş ve işlemlerin türü ve sayısı ile bunların tamamlanma veya tamamlanamama süreleri, izin veya ruhsat işlemleri sonuçlandırılmayan başvuruların hangi

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

aşamada olduğu, izin ve ruhsat işlemlerinde yaşanan sıkıntı ve güçlükler ile bunların nedenleri ve çözüm önerileri, izlenen yatırımlar ve izleme sonuçları gibi hususları içeren aylık faaliyet raporu düzenlemek ve bunları Valiliğe ve Genel Sekreterliğe vermek zorundadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Ajansın ismi ve amblemi

MADDE 28 – (1) Her ajans kendine bir isim ve amblem belirler.

(2) Ajansın kurulu olduğu bölgedeki illerin valileri, kuruluş kararnamesinin yayımlandığı tarihten itibaren en geç iki ay içerisinde Ajansın ismi ve amblemini belirler ve Müsteşarlığın onayına sunar.

(3) Ajans ismi ve amblemi belirlenirken, belirlenen ismin ve amblemin bölgenin tamamını temsil ve ifade edebilir nitelikte olması esastır. Bu çerçevede, bölgeyi tanıtıcı tarihi, kültürel veya coğrafi isimlerden yararlanılabilir. Ancak siyasi veya etnik bir görüş veya düşüncüyü ifade eden veya çağrıştıran isim ve amblemler Ajansın ismi ve amblemi olamaz.

Çalışma birimleri

MADDE 29 – (1) Ajansın ihtiyaç durumuna göre, Genel Sekreterin teklifi ve Yönetim Kurulunun onayı ile Genel Sekreterlik bünyesinde çalışma birimleri kurulur ve Müsteşarlığa bildirilir.

(2) Çalışma birimleri arasındaki işbölümü Genel Sekreter tarafından belirlenerek, Yönetim Kurulunun onayına sunulur.

(3) Çalışma birimi başkanları uzman personel arasından, Genel Sekreterin teklifi ve Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir.

Hukuki konu ve uyuşmazlıklarda danışmanlık

MADDE 30 – (1) Ajans, Ajansın hukuki konuları hakkında görüş bildirmek, Ajansın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak ve anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak, davalarda ve icra ve takiplerde gerekli bilgileri hazırlamak, taraf olduğu davalarda ve icra ve takiplerde Ajansı temsil etmek veya Ajans tarafından hizmet alımı yoluyla temsil ettirilen davaları takip ve koordine etmek üzere, avukatlık ruhsatnamesine ve uzman personel niteliklerine sahip kişiler arasından bir kişiyi, uzman personelin istihdam usullerine uygun olarak görevlendirir.

(2) Ajans ihtiyaç halinde, davalarda ve icra ve takiplerde Ajansın temsili bakımından hizmet alımı yoluna gidebilir.

Personeli bilgilendirme

MADDE 31 – (1) Genel Sekreterlik, personelin bilgilendirilmesi açısından, talimatname, ve karar gibi yapacağı düzenleyici işlemlerini ve diğer Ajans mevzuatını en kısa sürede ve en uygun şekilde tebliğ ve ilan eder.

Kamuoyunu bilgilendirme

MADDE 32 – (1) Genel Sekreterlik, Ajansın faaliyetleri, mali yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmak ve kamuoyunu zamanında ve doğru olarak bilgilendirmek zorundadır.

Düzenleme yetkisi

MADDE 33 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar ile uygulamaya ilişkin aksaklıkları gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye, ilke ve standartları belirlemeye ve uygulama birliğini sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapmaya, bu hususta gerekli her türlü bilgi ve belgeyi istemeye Müsteşarlık yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 34 –Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakan yürütür.

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

AB Destekli Bölgesel Kalkınma Programlarının Uygulanması ve İzlenmesi.

GENELGE 2006/21

Avrupa Birliği (AB) destekli Bölgesel Kalkınma Programlarının etkin ve verimli bir şekilde uygulanması ve izlenmesi suretiyle; söz konusu programlardan ekonomik ve sosyal uyum, yapısal fonlara hazırlık ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi yönünde beklenen faydanın sağlanması ve böylece bölgesel ve yerel kalkınmaya katkıda bulunulması önemli bir hedeftir.

19/10/2005 tarihli ve 25971 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararının, "AB Bölgesel Kalkınma Programları" başlığını taşıyan 10'uncu maddesi gereğince; katılım öncesi mali yardımlar çerçevesinde uygulamaları başlatılan bazı İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) Düzey II bölgelerindeki kalkınma programlarının uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinin Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının koordinasyonunda yürütülmektedir.

Anılan Bakanlar Kurulu Kararının 10'uncu maddesinde; programların etkin bir şekilde yürütülmesi için ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin, bölgelerde; Program/Proje Uygulama ve Koordinasyon Birimleri ve Kalkınma Birlikleri; merkezde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile yakın işbirliği içinde çalışmak ve bunun için gerekli her türlü tedbiri almakla yükümlü kılınmıştır.

Ayrıca, mezkûr Kararın "AB Bölgesel Kalkınma Programlarının Koordinasyonu ve İzlenmesi" başlıklı 27'nci maddesinin ikinci fıkrasında; ödemelerde yerelde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idare yetkililerince ifa edilen inceleme ve onaylara istinaden Program/Proje Uygulama ve Koordinasyon Birimlerinden (Teknik Bürolar) gelen

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

değerlendirmelerin esas alınacağı ve gerektiğinde yerinde inceleme yapılacağı vurgulanmıştır.

Bu çerçevede, AB destekli Bölgesel Kalkınma Programlarının uygulanması ve izlenmesi konusunda ilgili kurum ve kuruluşların aşağıdaki hususlara uygun hareket etmeleri gerekmektedir.

1) Projelerin izlenmesinde görev alacak personel, valilikler tarafından kamu personelinin görevlendirilmesi, bölgedeki mahalli idare birlikleri bünyesinde geçici olarak sözleşmeli personel istihdamı veya hizmet alımı yöntemlerinden biri veya birkaçının kullanılması suretiyle temin edilecek, bu hususta ilgili kamu kurum ve kuruluşları gerekli desteği vermekle yükümlü olacak, valilikler veya mahalli idare birlikleri ihtiyaç duyulan personelin istihdamından sorumlu olacaktır.

Bu amaç doğrultusunda ihtiyaç duyulacak; personel ücretleri, araç ve donanım masrafları gibi bütün giderler, ilgili valiliklerce veya mahalli idare birliklerince karşılanacaktır. Bunlar için gerekli olan kaynak, bu konudaki talep üzerine, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı bütçesinden valilik veya mahalli idare birliği bütçesine aktarılacak, aktarma işlemine ilişkin usul ve esaslar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından belirlenerek idarelere duyurulacaktır.

2) Bu personel görevini, Program/Proje Uygulama ve Koordinasyon Birimleri'nin yönlendirme ve koordinasyonunda ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'nca hazırlanan proje izleme kurallarına uygun olarak yerine getirecektir.

3) Program kapsamında görevlendirilen personel ve bunlardan sorumlu idareciler, program ve projelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi kapsamında; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Merkezi Finans ve İhale Birimi ve Program/Proje Uygulama ve Koordinasyon Birimleri tarafından düzenlenecek her türlü eğitim ve faaliyete katılmakla yükümlüdür.

4) 2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararının 27'nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği üzere, AB destekli Bölgesel

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kalkınma Programları kapsamında uygulanan projelerin izlenmesi sürecinde;

- Söz konusu projelerin fiziksel gerçekleştirmelerinin tespiti ve izlenmesinden; yerel düzeyde görevli personel ile Program/Proje Uygulama ve Koordinasyon Birimleri, merkezde ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı,

- Proje sahipleri tarafından yapılan ihale ve harcamaların AB ve Türk mevzuatına uygunluğunun incelenmesinden; yerel düzeyde görevli personel, merkezde ise Merkezi Finans ve İhale Birimi,

sorumludur.

5) İlgili Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, söz konusu programların, yerel düzeydeki idarelerle işbirliği içerisinde ve belirlenen esaslar çerçevesinde sağlıklı ve düzenli biçimde izlenmesi için gerekli her türlü tedbiri almakla, taşra teşkilatlarını bu amaca uygun olarak yönlendirmekle ve illerdeki personeli bu yönde bilgilendirmekle yükümlüdürler.

6) Söz konusu programlar kapsamındaki projelerin uygulama, izleme ve değerlendirmeye ilişkin detaylarını ilgili kuruluşlar ile işbirliği içinde tespit etmeye, oluşan tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

Kaynaklar

- 2005 Yılı İlerleme Raporu Ve Katılım Ortaklığı Belgesi Ön Değerlendirmesi. TEPAV Dış Politika Tarım Stratejisi 2004-2006
- İktisadi Kalkınma Vakfı / AB ve Türkiye-AB İlişkileri Temel Kavramlar Rehberi, Yayın No: 172, Mayıs 2003
- Atay Faruk, “BKA Tasarımının Kalkınma Anlayışı Üzerine”, Bölgesel Kalkınma Ajansları Nedir, Ne Değildir? 15-33, Derleyen; Menaf TURAN, Paragraf Yayınları, No; 6, Ankara, 2005
- Avrupa Birliği Türkiye Temsilciliği, Avrupa Birliği Bölgesel Politika; Yerli Kaynakların Ekonomik Gelişme İçin Harekete Geçirilmesi, (<http://www.deltur.cec.eu.int>)
- Demirci, Aytül Güneşer, “Farklı Ülkelerde Bölge Kalkınma Ajansları”, Bölgesel Kalkınma Ajansları Nedir, Ne Değildir? 15-33 , Derleyen; Menaf TURAN, Paragraf Yayınları, No; 6, Ankara, 2005
- DPT, 8 BYKP, Bölgesel Gelişme ÖİK Raporu, Ankara 2000
- Güler Birgül A., Bölgesel Kalkınma Ajansları Nedir, Ne Değildir? İçinde Sunuş, 3-10, Derleyen; Menaf TURAN, Paragraf Yayınları, No; 6, Ankara, 2005
- Harvey D., “Esneklik; Tehdit mi Yoksa Fırsat mı?”, Toplum ve Bilim, Sayı; 55-61, 1993, 83-92
- Harvey D., Postmodernliğin Durumu, Çev. Sungur Savran, Metis Yayınları, 1997
- Tarım Politikası ve Türkiye'nin Uyumu, İKV Yayınları, Ağustos 2001
- İstanbul Sanayi Odası / Türkiye Ekonomisi 2003, Mayıs 2003
- TC Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği / Avrupa Birliği Müktesebatı'nın Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı, Mart 2001
- TR83 **Samsun** Alt Bölge Master Plan-2006. Hekimoğlu,B., Altindeğer, M., Korkmaz, N.
- II. Tarım Şurası Sonuç Raporu- Aralık 2005- Ankara

Bölgesel Gelişme Politikalarında Yaşanan Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları

- TC Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği / Avrupa Birliği Müktesebatı'nın Üstlenilmesine ilişkin Gözden Geçirilmiş Türkiye Ulusal Programı, Temmuz 2003
- TC Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı / Türkiye, Temel Ekonomik Göstergeler, Mart 2003
- TC Tarım ve Köy isleri Bakanlığı Dergisi / Küreselleşen Dünyada AB'ye Girerken Türk Tarımı ve Geleceği, Sayı: 143, Ocak-Şubat 2002
- Tarım Politikalarında Yeni Denge Arayışları ve Türkiye, Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği / Aralık 1999
- 2006-2008 Orta Vadeli Program, DPT.
- TC Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı / <http://www.dtm.gov.tr>
- TC Dış isleri Bakanlığı / <http://www.mfa.gov.tr>
- <http://www.mersin-ka.org/default.aspx?pid=3846>
- <http://www.avrupaufuklari.org/etkinlik.php>
- http://www.belgenet.com/arsiv/ab/up_2003-5.html
- http://www.isguc.org/arc_view.php?ex=204
- <http://www.elazigtso.org.tr/0104g/etso2003faaliyetleri.htm>
- <http://www.zaman.com.tr/2003/05/20/yazarlar/nevvalsevindi.htm>
- <http://www.kentli.org/makale/akpinar.htm>
- <http://www.gap.gov.tr/Turkish/Dergi/D361995/ajans.html>
- <http://www.ekonomist.com.tr/haberler/00524/>
- <http://www.kamuyoneti.org/bolgesellestirme.php>
- http://www.geocities.com/ceteris_paribus_tr/r_akpinar.doc
- <http://www.tusiad.org/yayin/gorus/31/pdf/sec2.pdf>
- <http://www.gap.gov.tr/Turkish/Dergi/D9152001/bolge.html>
- <http://www.die.gov.tr/cbs/cbs2.htm>
- http://www.tesev.org.tr/projeler/kamu_reform_metin_tebliğ2.php
- <http://www.avrupaufuklari.org/etkinlik.php>
- <http://www.yol-is.org.tr/doc/pdf/isikkansu.pdf>
- <http://ekutup.dpt.gov.tr/bolgesel/oik523.pdf>
- <http://www.tarim.gov.tr>
- <http://www.tobb.org.tr>
- <http://www.ikv.org.tr>
- <http://www.abhaber.com>